FENOMÉN ŠMOK

PROLOG
PROLOGUE

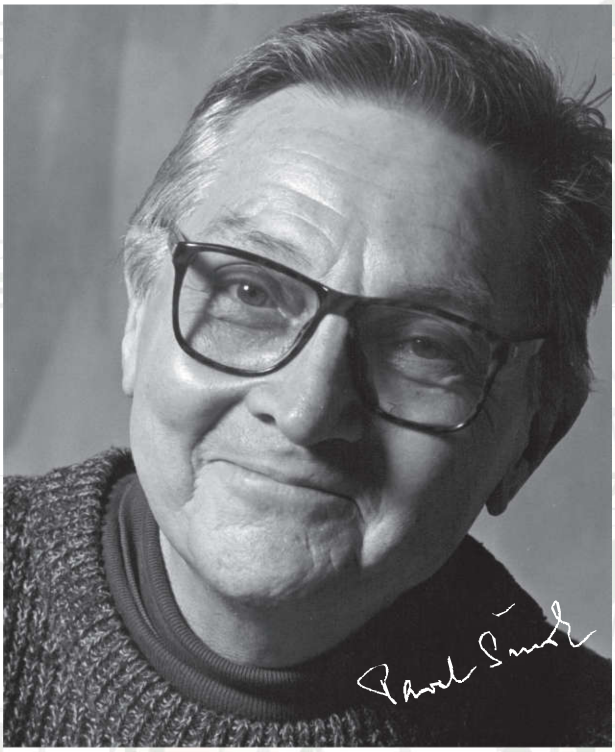

Proč Šmok – fenomén? Protože jeho tvůrčí otisk v českém baletním prostředí za téměř půl století byl a stále je v mnoha směrech jedinečný. Šmok = moderní renesanční umělec. Jeho cesta k tanci byla cost netypická, ostatně ani on se nikdy „nezaškatulkoval".

Pavel Šmok pochází z rodiny českého stavebního inženýra. Přišel na svět v době jeho pobytu na Slovensku, kde také vychodil základní školu. Po vyhlášení Slovenského státu se rodina přestěhovala do Prahy, kde studoval na reálném gymnáziu a po kvartě pokračoval ve studiích na Vyšší škole průmyslové v Betlémské ulici. Po maturitě na „strojárně" se zapsal na České vysoké učení technické. Zdárně absolvoval čtyři semestry na fakultě strojní, ale v té době se jeho zájem již soustřeďoval na umělecké aktivity a Vysokou školu nedokončil. Nebylo se ostatně čemu divit, k divadlu ho to táhlo již od dětství v Nekoři. Souběžně se studiem si zpestřoval ochotničením (např. v Divadle mladých pionýrů, nebo v Divadle Na Slupi) a mimo to i tancováním u Vycpálkovců. V té době mu Alexej Gsollhofer, herec Vesnického divadla, doporučil zkoušky na konzervatoři.

Byl přijat. V období 1948–49 navštěvoval hodiny dramatického oddělení pražské Konzervatoře (měl výborné kantory – Krejču, Lukavského, Plachého), ale prohlubujícím se zde jeho zájem o tanec a tak po roce přešel na taneční oddělení, které dokončil v roce 1953, tedy ve svých 26 letech. Na své pedagogy si opravdu nemohl stěžovat, hodiny klasického tance vedla Marie Anna Tymichová, lidový tanec sólistka Národního divadla Zora Šemberová a novodobý tanec Laurette Hrdinová. Během studií ho významně, ne-li osudově, ovlivnila herecká spolupráce s E. F. Burianem v jeho divadle. Hostoval v Déčku do doby, než přišla role ve filmu Zítra se bude tančit všude (1951), která obnášela dva měsíce mimopražských exteriérů, což vylučovalo účinkování v divadle a na činoherní prkna se již nevrátil.

Jako mnoho jiných umělců začínal i Pavel Šmok u sportu. Propadl krasobruslení (při kterém se poprvé setkal s klasickou taneční technikou v lekcích Heleny Štěpánkové a Marty Auerbachové), byl juniorským mistrem ČSR, vystupoval jako člen groteskního tria Švejk-Šmok-Krapeš a v ledních revuích (např. v Pyšné princezně po boku Dáši Lechové, hvězdy první velikosti a miláčka Evropy). Později se ke sportu vracel jako choreograf soutěžních krasobruslařských jízd a ledních revuí, spolupracoval s moderními gymnastkami a zajímal se o skoky do vody, přesněji řečeno o závodů na pedikánci na k vodě přivedla jeho druhá žena Marie (Hatina) a stal se dlouholetým trenérem této osminásobné mistryně ve skocích do vody z třímetrového prkna.

První profesionální angažmá získal ještě v posledním roce konzervatorního studia v Armádní operetě Luboše Ogouna. Mělo to nesporné výhody: mohl si zde odkroutit vojnu, udržet se ve formě a vystupovat pravidelně na scéně. Bohužel byl soubor v roce 1956 zrušen. Po velmi krátkém působení v Národním divadle v Praze (přesně šest dní) se stal členem baletu Divadla J. K. Tyla v Plzni, který v té době vedl Jiří Němeček. Jako nový sólista si zde zaneprázdnil nepřeberné množství rolí všech žánrů, přes charakterní, komické, až k princům i moderním partiím. Za všechny uveďme alespoň legendárního „Petra" v inscenaci J. Němečka Mládí, která byla oceněna jako nejlepší představení roku 1956. V Plzni jeho interpretační kariéra vyvrcholila i skončila. V té době mu bylo již přes třicet a obtíže se ozývaly dříve jiří dolíže s páteří.

Byl však vypsán konkurz na místo šéfa a choreografa ve Státním divadle v Ústí nad Labem, které ambiciózní umělec získal na tři roky. Přes všelijaké problémy se mu povedlo soubor pozvednout, ale především se zde formoval jako choreograf. Opery a operety si vyzkoušel již v Plzni, ale první premiéra, kterou uvedl s ústeckým souborem v roce 1958, tvořily Valčíky (A. Dvořák), Svatební košile (V. Novák) a Karneval (R. Schumann). Největšího úspěchu a umělecké kvality dosáhly Valčíky, které naznačily budoucí choreografické směřování. Následovaly další čtyři premiéry – Sedm krasavic (K. Karajev 1959), Sluha dvou pánů (J. Burghauser 1959), Louskáček (P. I. Čajkovskij 1960) a poslední Nová Odyssea (V. Burian 1960).

V dalších letech působil jako druhý choreograf vedle Emericha Gabzdyla v Ostravě. Zbavil se šéfovských starostí a za tři a půl sezóny inscenoval devět kratších baletů – Viktorka (Z. Vostřák 1961), Lašské tance (L. Janáček 1962), Američan v Paříži (G. Gershwin 1962), Čarodějná láska (M. de Falla 1963), Pygmalion (J. Duchoň 1963), Rossiniáda (G. Rossini 1963), Závrať (Č. Gregor 1964), Milostná píseň (P. Eben 1964), Svědomí (W. Bukový 1964) a několik oper a činoher. Volný čas, díky benevolentnímu Gabzdylovi, trávil hostováním v televizi a v jiných divadlech, především v Brně – Sedm smrtelných hříchů maloměšťáků (B. Brecht / K. Weill 1962), Rhapsody in blue (G. Gershwin 1962) a Capriccio (V. Novák 1964), nebo v polském Bytomi – Florello (Učitel tance, K. Kupka 1963).

Tvorbě pro televizi a film se Pavel Šmok věnoval donedávna. Vedle České televize spolupracoval i se zahraničními společnostmi v Rakousku, Německu, Velké Británii, Jugoslávii a hlavně Švýcarsku – Liška, Les Noces, Historie vojáčka, Zpěv slavíka (I. Stravinskij 1980–82). Získal i ocenění za televizní choreografii např. na soutěži Zlatá Praha, v Montreux, v Helsinkách aj.

V roce 1964 založil spolu s Lubošem Ogounem Balet Praha (původně Studio Balet Praha), který zastřešilo Státní divadelní studio (ředitel – Miloš Hercík). Oba umělce pojilo podobné umělecké cítění, chuť experimentovat s pohybem a stali se dobrým výčlenním tandemem. Jádro tanečníků si sebou přivezli z Brna (Synáčková, Koželuh, Janečka), z Ostravy (Martinková, Brom) a dalších pět absolventů konzervatoře bylo vybráno konkurzem. Produkce této dvojice byla velmi rozsáhlá. Díky zájezdové činnosti doma, ale zejména v zahraničí, měli tvůrci možnost sledovat taneční dění v Evropě a zároveň si utvářet představu o českém tanci v mezinárodním kontextu. Nejvýznamnější díla Pavla Šmoka pro Balet Praha: Rossiniáda (G. Rossini 1964), Reflexy (Z. Zouhar 1964), Jazzová suita (K. Krautgartner 1965), Fresky (B. Martinů 1965), Nedbalky (O. Nedbal 1966), Largo a fuga c-moll (J. S. Bach / K. Velebný) a hlavně Listy důvěrné (L. Janáček 1968). Když se v roce 1968 L. Ogoun rozhodl vrátit na velkou scénu v Brně, převzal Pavel Šmok šéfovský post. Obtížné existenční podmínky však vedly k ukončení činnosti souboru.

V letech 1970–73 působil Pavel Šmok jako šéf baletu v Basileji (Švýcarsko). Nastudoval zde některé starší choreografie – Fresky, Listy důvěrné a nově vytvořil – Dona Juana (Ch. W. Gluck 1971), Sinfoniettu (L. Janáček 1971) a Šeherezádu (N. Rimskij-Korsakov 1972). Přitom ještě ve volném čase ještě odskočil do Brna – Glagolská mše (L. Janáček 1969), Norimberku – Strašáci do polí (A. Reimann 1971), Bernu – Poème électronique (E. Varese 1972), Darmstadtu – Rossiniáda (1973), Listy důvěrné (1975) a Tessinu – Maličkosti (W. A. Mozart 1972).

Přestože mu v Basileji nabídli další smlouvu, československý Pragokoncert se rozhodl, že už nadále nebude podepisovat nějakým umělcům dlouhodobé zahraniční angažmá. Kdo zůstal venku, stal se emigrantem. To ale Pavel Šmok nechtěl a tak se v roce 1973 vrátil. Socialistický režim se však postaral o vřelé přijetí a o tohoto choreografa nikdo nejevil zájem. Až Boris Slovák, tehdejší šéf baletu Slovenského národního divadla v Bratislavě, podal pomocnou ruku a nabídl možnost nastudování Ptáka Ohniváka (I. Stravinskij) a Listů důvěrných v roce 1973. Po premiéře došlo ke skandálu – soudruhům se nelíbila scéna, při níž spustí Carevič Ivan klec na Ptáka Ohniváka, což na ně působilo jako jinotaj na nedávné „osvobození od kontrarevoluce". Další tři roky se nesly ve práce pro televizi, operu, operetu nebo činohru, ale žádný balet. Pavel Šmok se však nevzdával. Nakonec přece jen přišla nabídka spolupráce, poskytnutí divadelních prostor a podpora od Miloše Hercíka (tentokrát ředitele divadla Rokoko) a tak vznikla zpočátku při Městských divadlech pražských a od roku 1980 samostatně fungující, malá skupina tanečníků pod názvem Pražský komorní balet, která svou činností navázala na Balet Praha. Postavení na české scéně měl soubor výsadní, ale existenční potíže ho pronásledovaly celou dobu. Zato chudý na výrazné taneční osobnosti nebyl nikdy – K. Franková, I. Rajn, V. Kloubek, J. Klár, J. Kavková, P. Zuska, L. Ovsová, M. Plzáková, M. Blahutová, P. Kolář, K. Rejmanová. Z rozsáhlého repertoáru jmenujme alespoň – Americký kvartet (A. Dvořák 1977), Záskok (F. von Suppé 1977), Pia Fraus (K. Oestřil 1974), Z mého života (B. Smetana 1983), Musica slovaka (J. Zelenka 1983), Zjasněná noc (A. Schönberg 1986), Trio g-moll (B. Smetana 1991), Holoubek (A. Dvořák 1992), Stabat Mater (A. Dvořák 1995).

V této době měla jeho práce mimořádný rozsah, vedle práce pro „Šmokovce" spolupracoval s řadou zahraničních divadel a souborů – Polski Teatr Tańca v Poznani (1976, 1982), Komische Oper v Berlíně (1979, 1982), Nederlands Dans Theater 2 (1981), nebo se souborem Choreografičeskije miniatury v Leningradě (1983, 1986, 1987).

Choreografie Pavla Šmoka byly přenášeny i na většinu ostatních československých scén. Dále spolupracoval s Laternou Magikou, uplatnil se jako režisér – např. Prodaná nevěsta v ND Praha (1992). Choreografické ambice podporoval i u svých interpretů (K. Franková, P. Tyc, P. Zuska) a od roku 1990 působil jako pedagog oboru choreografie na taneční katedře Akademie múzických umění v Praze (žáci např. M. Blahutová, M. Hlišová, I. Holánková).

Výstava je věnována prof. Pavlu Šmokovi u příležitosti jeho 85. narozenin (dne 22. října 2012). Autor si nedal za cíl glosovat a popisovat životní pouť Pavla Šmoka. Pouze předkládá divákovi k zamyšlení, a bez zbytečného popisování, chronologicky uspořádaný výběr dobových dokumentů a fotografií dle životních etap a období jeho umělecké tvorby. Rekapitulace rozsáhlé tvorby prof. Šmoka je umístěna na 12 výstavním panelu.

–

Why the phenomenon Šmok? Because his creative imprint in the Czech ballet and dance for time period of nearly half a century was and still is in many directions unique. Šmok = modern and renaissance artist. His path to dance was rather untypical, it was never easy or straightforward.

Pavel Šmok was born in Slovakia, where his father – Czech construction engineer – and the whole family was living there. He went through the elementary school in Levoč. After Slovakian Republic was established his family moved to Prague, where Šmok studied on real gymnasium and after 4 years he started to attend Technical High School in Betlehem street. After the graduation he went to the Czech Technical University in Prague. He successfully passed four semester on the Faculty of Mechanical Engineering, but at that time he was already focused on artistic activities and he didn't finish the University. No wonder, he's liked theaters from early childhood. During his studies he was playing in amateur theaters (for example The Theater of Young Pioneers, or in Theater Na Slupi) and except that he was dancing with Vycpálek's Folk Ensemble. At that time he was adviced by Alexej Gsollhofer (actor of Country Theater) to try to get on conservatoire. He was accepted.

During 1948–1949 he was attending classes on the drama department of The Prague Conservatoire. He had great teachers – Krejča, Lukavský, Plachý. But he had deeper interest in dance and so after one year he went to the dance department, which he finished in 1953 when he was 26 years old. He couldn't complain about his teachers. Classes of classical dance were taught by Marie Anna Tymichová, folk dance was taught by the National Theater soloist Zora Šemberová and modern dance was taught by Laurette Hrdinová. During his studies was Pavel Šmok strongly influenced by E. F. Burian. Šmok had been playing in theater D until his first movie role came. The role in Tomorrow We Will Be dancing Everywhere (1951) needed Šmok to participate on shooting outside of Prague for two months. That is why he couldn't play in theater and since that he has never got back on stage as an actor.

As many other artists Pavel Šmok started with sport. He fell in love with figure skating (during figure skating he first learned the classical dance techniques in lessons by Helena Štěpánková and Marta Auerbachová), he was a junior champion of Czechoslovakia, he performed as a member of a grotesque trio Švejk-Šmok-Krapeš and he performed in ice shows (for example in High-minded Princess with Dáša Lechová – well known artist and European chameleon). Later on he kept coming back to sport as a choreographer of figure skating shows and ice shows, he worked with modern gymnasts and he was interested in diving. More accurately he was introduced to water sports by his second wife Marie (Hatina) through double canoe. He became a coach of Marie, who is eight times champion in diving from 3 meters high plunge.

During the last year of his conservatoire studies he got an engagement in The Army Operetta of Luboš Ogoun. This had many advantages for him, he could be there during compulsory military training, keep practising a regularly perform on the stage. Unfortunately the ensemble was dismissed in 1956. After a very short engagement in The National Theater in Prague (more precisely 6 days) he became a member of ballet ensemble of J. K. Tyl's Theater in Pilsen, which was at that time run by Jiří Němeček. As a new soloist Šmok could dance there many roles in all kinds of genus, from characterful, comical to prince or even modern pieces. For all we could name legendary „Peter" in Jiří Němeček's inscenation Youth, which was awarded as the best performance in 1956. In Pilsen his interpretative career reached the top and ended. At that time he was over thirty years old and his problems with spine started to come more often.

Then a post for head and choreographer in The State Theater in Ústí nad Labem was out. Young and ambitious artist got it for three years. Despite all the problems he suceeded to dignify the ensemble, but above all he formed to a choreographer. He has tryed operas and operettes in Pilsen before. His first premiere, which he showed with the ensemble from Ústí was in 1958 The Waltzes (A. Dvořák), The Wedding Shirt (V. Novák) and Carneval (R. Schumann).

The greatest success and artistic quality reached The Waltzes which showed the future choreographic direction. Four premieres followed – Seven Beauties (K. Karajan 1959), The Servant of Two Masters (J. Burghauser 1959), The Nutcracker (P. I. Čajkovskij 1960) and The New Odyssey (V. Burns 1960).

In next few years he was a second choreographer in Ostrava next to Emerich Gabzdyl. He lost all the difficulties of being a boss and in three and a half years he staged nine short ballets – Viktorka (Z. Vostřák 1961), Lašsko Dances (L. Janáček 1962), An American in Paris (G. Gershwin 1962), Magical Love (M. de Falla 1963), Pygmalion (J. Duchoň 1963), Collage of Rossini (G. Rossini 1963), Dizzyness (Č. Gregor 1964), The Love Song (P. Eben 1964), Conscience (W. Bukový 1964) and few operas and dramas. Thanks to benevolent Gabzdyl he could spend his free time as a guest on TV shows and other theaters, mostly in Brno – Seven Deadly Sins of Man Streeters (B. Brecht / K. Weill 1962), Rhapsody In Blue (G. Gershwin 1962) and Capriccio (V. Novák 1964), or in Polish Bytom – Florello (Dance Teacher, K. Kupka 1963).

Pavel Šmok worked for TV until recently. Except the Czech Television he has worked with many foreign companies in Austria, Germany, Great Britain, Yugoslavia and Switzerland – Dodger, Les Noces, History Of A Soldier, The Nightbird's Singing (I. Stravinskij 1980–82). He was also awarded for TV choreographies, for example in The Golden Prague Competition, in Montreux, in Helsinki and so on.

In 1964 he established Ballet Prague together with Luboš Ogoun (originally Ballet Prague Studio). Ballet Prague cooperated with The State Theater Studio (director – Miloš Hercík.) Both artists had similar artistic feeling, they wanted to experiment with motion and they became perfect creative pair. The base of their dancers they had from Brno (Synáčková, Koželuh, Janečka), from Ostrava (Martinková, Brom) and next five conservatoire graduates were picked in competition. Their production was enormous. Thanks to their activities in Czech, but especially abroad, they had a chance to attend dance events in Europe and at the same time create a conception of the Czech dance in international context. The most important piece created by Pavel Šmok for Ballet Prague were: Collage of Rossini (G. Rossini 1964), The Reflections (Z. Zouhar 1964), The Jazz Suit (K. Krautgartner 1965), Fresco Paintings (B. Martinů 1965), Negligee (O. Nedbal 1966), Largo and Fuga c-moll (J. S. Bach / K. Velebný) and mainly The Confidential Sheets (L. Janáček 1968). In 1968 L. Ogoun decided to go back on the stage in Brno and Pavel Šmok took the head post. Difficult living conditions lead the ensemble to break-up. During 1970 – 1973 was Pavel Šmok a head of ballet in Basel (Switzerland). He performed there some of his old choreographies – Fresco Paintings, The Confidential Sheets. He also created new choreographies – Don Juan (Ch. W. Gluck 1971), Sinfonietta (L. Janáček 1971) a Scheherazade (N. Rimskij-Korsakov 1972). During this time he also went to Brno a few – Glagolitic Mass (L. Janáček 1969), to Nuremberg – Scarecrows (A. Reimann 1971), to Bern – Poème électronique (E. Varese 1972), to Darmstadt – Collage of Rossini (1973), The Confidential Sheets (1975) and to Tessin – (W. A. Mozart 1972).

Although they offered him new contract in Basel, the Czechoslovakian Pragokoncert decided not to authorize any other long-term engagements abroad for Czech artists. Who stayed „outside" became an emigrant. Pavel Šmok didn't want that and so he came back in 1973. Socialistic regime took care of warm welcome and so no-one would hire this choreographer. Until Boris Slovák, who was a head of ballet in Slovakian National Theater in Bratislava, helped Šmok and let him prepare Firebird (I. Stravinskij) and The Confidential Sheets in 1973. The premiere was scandal – comrades didn't like the scene, when Prince Ivan drops a golden cage on Firebird. They thought it is an allegory to recent „liberation from counter-revolution." In next three years there was a work for TV, opera, operetta or drama, but no ballet. Pavel Šmok didn't give up. And finally came an offer, theater and support from Miloš Hercík (at that time a director of Rokoko Theater) and so a small group of dancers was formed. The group was called The Prague Chamber Ballet. The ensemble was initially supported by the Prague Municipal Theaters and since 1980 it has been and independent group, which reassumed its activities on Ballet Prague. The ensemble had chartered position in Czech, but struggles for life persecuted them the whole time. On the other hand the ensemble always had many great dance personalities – K. Franková, I. Rajn, V. Kloubek, J. Klár, J. Kavková, P. Zuska, L. Ovsová, M. Plzáková, M. Blahutová, P. Kolář, K. Rejmanová. Out of the large repertoire let us name at least – American Quartette (A. Dvořák 1977), Stand-in (F. von Suppé 1977), Pia Fraus (K. Oestřil 1974), Out Of My Life (B. Smetana 1983), Musica Slovaca (J. Zeljenka 1983), Brighten Up Night (A. Schönberg 1986), Trio G-moll (B. Smetana 1991), Pigeon (A. Dvořák 1992), Stabat Mater (A. Dvořák 1995).

At that time his work had an extraordinary range, except work for the „Šmok-people" he also worked with many foreign theaters and ensembles – Polski Teatr Tańca v Poznani (1976, 1982), Komisches Oper v Berlíně (1979, 1982), Nederlands Dans Theater 2 (1981), or with Choreografičeskije miniatury in Leningrad (1983, 1986, 1987).

Pavel Šmok's choreographies were transfered on most of the Czechoslovakian stages. He also cooperated with Laterna Magika, he was a director – for example The Bartered Bride in The National Theater in Prague (1992). He has been support choreographical ambitions of his interpreteurs (K. Franková, P. Tyc, P. Zuska) and since 1990 he was a teacher of choreografy on dance department of The Academy of Musical Arts in Prague (his students were for example M. Blahutová, M. Hlišová, I. Holánková).

The exhibition is dedicated to prof. Pavel Šmok on the occasion of his 85th birthday (on October 22, 2012). The author did not want to gloss and describe the life journey of Pavel Šmok. Only presents the viewer to think, without describing, chronologically arranged selection of historical documents and photographs according to the different periods of his artistic work. Recapitulation of extensive production of prof. Šmok is placed at the exhibition panel nr. 12

FENOMÉN ŠMOK

DĚTSTVÍ, RODIČE, POUTO K "RODNÉ HROUDĚ" A CHALUPĚ V NEKOŘÍ

CHILDHOOD, PARENTS, PERMANENT FAMILY LINE TIE TO "NATIVE HEATH" AND COTTAGE IN NEKOŘ

Pavel Šmok v roce 1930

chalupa Šmoků v Nekoři

zleva - maminka, ta insek. Pavel, bratr Ján se ženou Alenou

rodiče - Ing. Jan Šmok a Božena Šmoková

... hluboká orba rodné hroudy

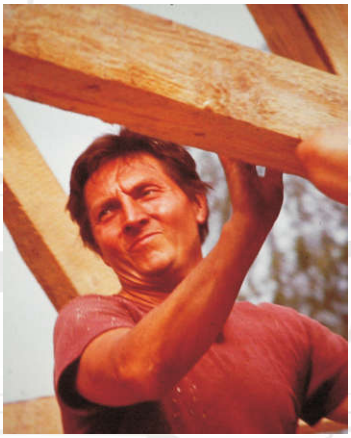

... řemeslo má zlaté dno

... restaurační umělec na střeše

... s tatínkem

dnešní Nekoř č.p. 274

Pavel Šmok s bratrem prof. Janem Šmokem

Umění lidu

SOKOL PRAHA I pořádá ve středu 8. III. 1950

na ZIMNÍM STADIONĚ o 19³⁰ hod.

PRAŽSKOU LEDNÍ REVUI

23 pestrých čísel: GROTESKY - KOMPARSY - SOLA

Pepek námořník - Ponocný a zloděj - Excentrická tanečnice - Školačky - Učitel a žák - Námořníci - Baletky - Trubači - Slovanské tance - Zbojnický tábor - Jednotlivá sólová vystoupení.

Závěrečná velká komparsní scéna HAVÍŘI

Účinkuje známé groteskářské trio Syblík - Knapeš - Šmok, dále: Milena Túmová - Kutina - Stejnerová - Webrová - Hajková - Černá - Kastnerová - Mašková a mnoho dalších.

Předprodej Umění lidu, Příkopy 29 a ostatní předprodeje.

PALÁSEK A KRAUS, PRAHA I - 273103

Divadelní odb. Sokola - sportovního klubu v N. Hradech

sehraje v divadelním sále Nového zámku

v sobotu 14. a v neděli 15. srpna t.r.

vždy od 20·30 hod. - divadelní představení

ZORKA

Veselohra o 3. jednáních — Napsal: Otta Minářík

OSOBY A OBSAZENÍ

Primář Mach	Pavel Šmok
Dr. Kafka	Karel Hejsák
Macoun, tulák	Milan Eliáš
Zorka, jeho dcera	Olga Janáčková
Krištofová	Olga Kulhanová
Houžvička, sluha	Vojtěch Ariant

Vstupné: balkon a I. místo 20·-, II. místo 15·-

Mládeži nepřístupno — Předprodej vstupenek v lékárně

Pražské lední revue

658 představení.

DIVADLO NA SLUPI — dětem

CYKLUS POHÁDEK PRO NEJMENŠÍ DĚTI

V neděli dne 25. dubna 1948 — Zač. 15·30 hod. odp.

Poslední pohádka na rozloučenou před prázdninami

Darja Hajská:

Jak Kašpárek s Káčou porazili paní bídu

Pohádka o 3 jednáních

Režie: Ant. Planner - Tanec: Věra Hutáková - Světla: J. Šváb

U klavíru M. Henychová.

OSOBY:

Švec Šidlo	A. Planner
Káča	M. Kurková
Bída	M. Musilová st.
Kašpárek	K. Hrdecký
Štěstí	M. Musilová ml.
Hlad	F. Kubát
Hanran	J. Mlčoc
Šmrika	P. Šmok

1. jednání v cizím ústroji, II. a III. jednání v lese.

648-649 představení.

DIVADLO NA SLUPI — dětem

CYKLUS POHÁDEK PRO NEJMENŠÍ DĚTI

V neděli dne 8. a 15. února 1948 — Zač. 15·30 hod. odp.

Jan Karafiát - Mila Kolář:

BROUČCI

Dramatické pásmo pro děti o 7. oddělením

Režie: J. Náměček - Scéna: L. Mrucka - Světla: J. Šváb.

OSOBY:

Vypravěčka	A. Waldová
Tatínek	M. Mann
Maminka	Z. Němečková
Brouček	J. Zelthamel
Kmotříček	J. Neumann
Kmotřička	V. Malecká
Benička	M. Lakubová
Janinka	J. Nevěšová
Kovařík	Vl. Marel
Cvrček	M. Sluticky
Veronka	M. Šlemandová
Veronek	P. Šmok

Připravuje se: 21. a 28. února 1948 »Dvě čarodějnice a Kašpárek«

„MIRANDOLINA" V NASTUDOVÁNÍ BALETU ARMÁDNÍ OPERY

SNÍMKY: PETR BÖHM

Mirandolina (Věra Burešová) získává zapřísáhlého odpůrce žen rytíře Ripafrasta (L. Rell).
Maškarní raj na náměstí ve Florencii. Čerta tančí Zd. Doležal, laureát IV. festivalu mládeže v Bukurešti.

Tance z oper „Prodaná nevěsta", „Psohlavci", „Rusalka", Janáčkovy „Laašské tance" a Chačaturjanova „Maškaráda" i mnoho dalších estrádních tanců – to je výsledek dvouleté umělecké činnosti baletu Armádní opery. Na zájezdech k vojenským jednotkám a do výcvikových prostorů, při vystoupeních v divadlech po celé republice, získal balet mnohé zkušenosti, které mu nyní umožnily nastudování samostatného celovečerního programu.

Tak se dostává na závěr sezony 1954 na scénu celovečerní balet „Mirandolina" sovětských autorů S. N. Vasilenka, laureáta Stalinovy ceny a P. Abolimova. Vznikl podle stejnojmenné hry italského klasika Carla Goldoniho.

Umělecký vedoucí baletu a choreograf „Mirandoliny" Luboš Ogoun pracoval na svém úkolu novým, u nás zatím v baletu nezvyklým způsobem. Vždy se snažil aplikovat zásady Stanislavského na baletní práci.

Při studiu se všechno podřizovalo obsahu i smyslu komedie: ukázat divákům nezdravost odumírající feudální společnosti a na druhé straně veselí a hluboký cit prostých lidí. Od jednoduchých hereckých skizz k rozvinutým tanečním obrazům, od vnitřního obsahu k dokonalé baletní formě – taková byla cesta, kterou se snažili vyjádřit ve svém baletu členové Armádní opery.

PAVEL ŠMOK

DISK — DIVADELNÍ STUDIO AKADEMIE MUSICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE I, KARLOVA ULICE ČÍSLO 8 - (DŮM UNITARIE)

Po pauze 23. listopadu 1949 v 19·30 hod.

Šestnáctému roku ke dnešku československo-sovětského přátelství dar tanečního odd. Státní konservatoře hudby v Praze

VEČER LIDOVÝCH TANCŮ

Nastudovala prof. Zora Šimberová, asistence Jiřina Kocaříková

U klavíru Jiří Hanzl a Oldřich Flosman

1. ČESKÉ TANCE: díely III. ročníku, oddíl II. a IV. ročníku
2. VALAŠSKÉ TANCE díely II. ročníku, oddíl I. a II. ročníku
   odzemek a mačery – Jan Sedlický IV. ročník
3. OŘECHOVSKÉ KRÁLOVNICKÉ díely II. a III. ročníku
4. Z TANCŮ MOR. SLOVÁCKA díely III. a IV. ročníku, oddíl I. II. a IV. ročníku
   1. zámek . . . . . Ludomír Rell
   2. zámek . . . . . Jaroslav Šlotný
5. TANCE Z DETVANSKA díely III. a IV. ročníku, oddíl I. II. a IV. ročníku

Zpívají a vypomagují: Věra Lomnická I.
Eva Šimberová I. ročník odd. IV. ročníku
Jan Sedlický I.
Michal Sokol – Hlasový odbor A.M.U.
Pavel Šimek – ročník odd. I. ročníku

Cena Kčs 2·–

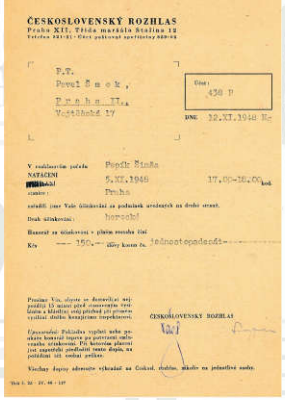

ČESKOSLOVENSKÝ ROZHLAS

Praha XII, Třída národního Osvobození 12

Telefon 321-21 - Ústř. poštovní spořitelna 428-04

P.P.
Pavel Šmok,
Praha II,
Vyšehrad 17

Ústř.: 438 P

DNE 12.XI.1948 Kč

V vzdělávacím pořadu NAŠLEŠENÍ dne: Pepík Šimka 5.XI.1948 17.00-18.00 hod. Praha

zařadili jste Vaše účinkování za podmínek uvedených na druhé straně.

Druh účinkování: hercové!

Honorář za účinkování v plném rozsahu činí

Kčs — 150·— slovy korun čs. jednostopadesát-----

Prosíme Vás, abyste se domněle svojeručně 10 dnů po provedení zápis nebo doklad o hlášce, svaj přednesl nebo vyslal zkrátka kvajícímu zaměstnanci.

Upozornění: Pokladna vyplatí nebo poukáže honorář inserát po potvrzení zápisu nebo výtisku. Při honoráru platnosti jest uspořádání poukázání tento dopis, na poukázání již nemá platnost.

Všechny dopisy adresujte výhradně na Československý rozhlas.

ČESKOSLOVENSKÝ ROZHLAS

Vl.

FENOMÉN ŠMOK

1946 - 1963 UMĚLECKÉ ZAČÁTKY - KRASOBRUSLENÍ, OCHOTNICKÉ DIVADLO, DIVADLO E.F.BURIANA, DIVADLO J.K.TYLA V PLZNI, DIVADLA V ÚSTÍ NAD LABEM A OSTRAVĚ

1946 - 1963 ART STARTING POINT - FIGURE SKATING, AMATEUR THEATRE, E.F.BURIAN THEATRE, J.K.TYL THEATRE IN PLZEŇ, ÚSTÍ NAD LABEM AND OSTRAVA THEATRES

PRÁVĚ ZAČÍNÁME

Byla prý kdysi velká tisková konference. Novináři se ptali, pan Barnum odpovídal. „Pánové, zahajuji-li nový program, hledím na reklamu, a proto nehledím na peníze. Peníze vyhazuji oknem, aby se mi dveřmi vrátily. To bude platit vždycky a nejen pro cirkus, ale i pro divadla a revue!" Mluvilo se pak o barnumské reklamě.

Je tomu pár dní, co jsem se dozvěděl, že Československá lední revue bude mít premiéru nového programu. Už 3. dubna v Praze. Postával jsem před Sportovní halou. Okna byla zavřená. Pan Barnum neměl pravdu. To proto, že se u nás nedělá reklama, ale propagace. Zato jsem si mohl přečíst plakáty a prospekty na odnož Vídeňské lední revue, kde jednou z hvězd je Emmy Putzingerová, dnes již něco jako Mistinquet, tedy – postarší.

Vešel jsem dovnitř. U ledové plochy byl umělecký vedoucí revue Pavel Šmok a zima. Staré přísloví říká: I řečí se zahřeješ! Proto vznikl dialog.

Jak se bude nový program jmenovat?

„Zářící krystal!"

Po Strašné ženě Zářící krystal. Z plátna opět na led. Proč zrovna krystal?

„Program sestává ze čtyř dílů na sebe nijak nenavazujících, a přece se kloubících. Opravdu jako krystal. Dokonce jej uvidíte i na ledě. Dá se prosvítit, mohou se na něj promítat nejen diapozitivy, ale i filmy. Architekt Zázvorka si dal opravdu záležet, aby scéna byla vzdušná a přitom praktická. Plně se uplatní zejména ve druhé části revue!"

Vynecháváte úmyslně první část?

„To proto, že je známá. Ačkoli jsme ji točili pro televizi NSR celou, nyní jsme ji zkrátili. Ano, Štěstí z pouti. Novinkou bude i alternace akrobatů. S dvojicí Hudcová–Doležal se střídá nově sestavený pár Janouch–Wurmová. Růži bude jezdit Alena Pokorná, Adama s Evou manželé Jakešovi. Na druhou část se podívejte sám. Za chvíli začínáme!"

Přijížděl kompars. Kouzelné kostýmy. A to všechno pro lední kinematograf. Groteska? Spíše snad umění, které dovede rozesmát, nebo alespoň posadit koutky úst směrem k sluchovým orgánům. Noční motýl, Sedm trpaslíků. František Kostrhun jako spojovací postava, další dosud neznámá dvojice Celflová–Kubík. Třetí část krystalu: Labutí jezero. Zde čaroval choreograf Luboš Ogoun s použitím Sobotkova závěru scény. Opět nové kostýmy a nový princ Milan Zirman. K tomu celý osmatřicetičlenný soubor. Ani si neodpočine, protože má před sebou čtvrtou scénu. V ní debutuje trenérka Romanových Mila Nováková nejen jako autorka námětu, ale i jako choreografka. Dala pásmu název Džez a rytmus. Z reproduktorů zní téměř všechny dnes světové melodie. A na ledě se objeví 3. dubna už i Jana Mrázková reprezentující „Rytmus" a v „Melodii" Milada Kubíková (alter. Hudcová). Praha rovněž uvidí s největší pravděpodobností Karola Divína... Jenže, tohle už vyhlíží jako reklama. Ovšem na obranu se dá říci, že Stadión nikdo nevyhazuje oknem. Nikdo nás tedy nebude podezírat z barnumismu. Škoda. Naše revue by si pořádnou reklamu ... pardon propagaci zasloužila.

Květa Celflová má uplatnit svůj smysl pro rytmus především ve druhé části programu, v Ledním kinematografu.

D[51] E. F. BURIAN · DIVADLO D 51, PRAHA II, NA POŘÍČÍ 26 · TEL. 322-70

Štefan Králik

6. HORKÝ DEN

Hra o pěti obrazech v překladu F. Vnoučka

Režie: Ivan Weiss ● Výprava: J. Ruban ● Světla: E. F. Burian ● Pomocná režie: S. Vagari ● Vedoucí osvětlovač: J. Mandaus j. h.

Hrají:

Ondřej, malorolník z blízké vsi a pilař-blokovkář	Gustav Heverle
Margita, jeho snoubenka, nakladačka na pile	Stanislava Strobachová
Mrenica, její otec, domkář v sousedním okrese a pilař-katrista	Luďvík Dvorský
Miško, dříve pastýř v horské vesnici Grúňové, nyní dělník u transportéru	Pavel Šmok
Matúš, jeho děd, dřevorubec-invalida, nyní roznáší vodu na pile	Karel Křeček
Anka, Miškova krajanka, pracuje s Margitou jako nakladačka	Hana Robenková
Sarnko, cikán, dříve hudebník, nyní pilař-zkracovač	Vladimír Hruby
Róza, jeho žena	Zuzana Kočová
Kováč, elektrikář na pile, předseda závodní organisace	František Vnouček
Gálik, normovač na pile	Jan Vlšek
Valent, mistr u pařících jam	Bohuš Rendl
Pavlína, jeho dcera, dělnice na pile	Stella Zázvorková
Mariška, druhá dcera Valenta, pracuje v závodní jídelně	Ludmila Fraňková
Kiš, dělník v impregnačním oddělení	Bohuslav Reček
Nováková, inženýrka na stavbě podniku	Růžena Pochová
Dvorská, úřednice na ředitelství	Zdeňka Podlipná
Šoňo, její milý, brigádník z nedalekého města	Pavel Pásek
První pilař	Vladimír Lebeda
Druhý pilař	Jiří Sovák
Třetí pilař	Jiří Pick
První dělník	Oldřich Kubart
Druhý dělník	Eduard Jurkovský

Děje se v novém dřevařském podniku na slovenském venkově prvního dne pětiletkových žní 1949.

Inspicient: E. Jurkovský
Hudební spolupráce: L. Burianová
Svítí: A. Adam, S. Landa
Staví: J. Bubla, M. Fryda, J. Hejhal, J. Nechvil, F. Pokorný
Dílna: J. Hubalovský, K. Jiše, F. Stodola, K. Šmíd
Rekvisity: J. Hála
Maskér: J. A. Novotný, Z. Danielová

Premiéra 2. března 1951 ● Hlavní přestávka po 3. obraze

NÁRODNÍ DIVADLO

V BUDOVĚ TYLOVA DIVADLA

V sobotu dne 30. listopadu 1957 v 19 hodin

Přehlídka vítězných souborů Divadelní žatvy 1957

DIVADLO J. K. TYLA V PLZNI

M. ČULAKI

M L Á D Í

Balet o prologu a šesti obrazech. Podle libreta J. Slonimského.

Režie a choreografie: J. NĚMEČEK Dirigent A. ROSEN

Scéna a kostymy: VL. HELLER

Peťka	Pavel Šmok
Dimka	Josef Nehonský
Daška	Helena Sobková Dagmar Novotná
Semjon	Lubomír Rešl
Matvěj	Vladimír Šedivý
Lena	Elvíra Němečková Iva Kořínková
Olja	Viktorka Viktorinová Heda Růžičková
Viktor	Zdeněk Pašek
Čuběnko, poručík	Alexandr Pohribný
Kapitán, velitel městečka	Miloslav Kydlíček
Otec } rodiče Péti	Eva Hřebenářová
Matka } rodiče Péti	Ladislav Kramosil
Matka Olji	Helena Koudelková

Dělníci, rudoarmějci, bělogvardějci, dělnice, děti gymnasisté, gymnasistky, společnost v restauraci

Dále účinkují: Jana Boudová, Rudolf Brom, Jaroslav Čejka, Marcela Černá, Vilém Dobrý, Blanka Hiřmanová, Věra Hradilová, Jiřina Jiřičná, Dagmar Kahounová, Zdeněk Kozlík, Ema Laláková, Božena Napravilová, Vlasta Pechmanová, Eva Reinwaldová, Helena Sládková, Věra Šťastná, dále Karel Klátil, Antonín Pfleger, Karel Sommer, Oldřich Wieser a operní sbor

Přestávky po 2. a 4. obraze

Zítra v neděli dne 1. prosince 1957 v 19 hodin PLAMENY (K. O. D. Plzeň) D. Ž. 1957

F 242747 Sdt 08 - 5443

STÁTNÍ DIVADLO V OSTRAVĚ

ŽÁDOST

o povolení pohostinského vystoupení a účinkování mimo divadlo

Jméno a příjmení	Pavel Šmok
Místo vystoupení	Praha St. film Ostrava DPB
Program vystoupení	1) Choreografie ve filmu „Kolyby tiše klarinetů" 2) Pohybová spolupráce ve hře „Krysař"
Datum vystoupení	Premiéra ca léto 64. Prem. v DPB v pol. prosince
Pořadatel	

V Ostravě dne 27. XI. 63 Pavel Šmok
Vlastní podpis

Vystoupení povolujeme
Ředitel

Balet opery Divadla Zdeňka Nejedlého v Ústí n. Labem

JARMIL BURGHAUSER

Sluha dvou pánů

Balet o 3 jednáních a 8 obrazech. - Libreto dle Goldoniho komedie napsal Jan Rey.

Režie a choreografie Pavel Šmok
Dirigent Zbyněk Vostřák
Výtvarník Jan Sládek, laureát st. ceny, j. h.
Kostýmy Miroslav Walter j. h.
Korepetovala Blahoslava Dvořáková
Inspicient Jaroslav Kaňkovský
Hraje orchestr Divadla Zdeňka Nejedlého
Kostýmy, dekorace a vlásenky zhotovil kolektiv umělecko-technických pracovníků divadla.

Premiéra 5. září 1959

Rozloučení Pavla Šmoka s ústeckým baletem

Jako slavnostní představení k Měsíci československo-sovětského přátelství byl Divadlem Zdeňka Nejedlého uveden balet německého skladatele Viktora Brunse „Nová odyssea". Tímto představením se loučí s ústeckým baletem i obecenstvem choreograf Pavel Šmok, odcházející do ostravského divadla, který přišel do Ústí n. L. v době, kdy se zdejší baletní soubor jako součást opery potácel v poměrech přímo kritických. Jeho zásluhou je, že soubor vyrostl na přijatelnou úroveň, kterou na sebe upozornil i pražskou kritiku. Zařazení baletu Sluha dvou pánů, Šmokem výtečně inscenovaného, na celostátní přehlídku, bylo vyvrcholením poctivé práce celého souboru.

Šmok svým důsledným postojem proti zakořeněnému baletnímu klišé dosáhl toho, že ze zdánlivě pro baletní umění ztraceného souboru vytvořil se kolektiv, schopný dobrých inscenací. To dokázal mimo jiné i pečlivým výběrem nových baletních sil, z nichž zvláště příchod Hany Šarounové, Kozlíka, Broma, znamenal mnoho pro úspěch nejlepších představení. Jeho nástup znamenal uplatnění skutečných uměleckých metod. Jako choreograf se snažil vytvářet z tanečníků i taneční herce, uplatňovat skutečnou tanečnost a bojovat proti zakořeněným „výrazovým" nesmyslům, používaným dosud bez ladu a skladu. Práce byla velmi obtížná a ne vždy se dařila. Byl si vědom toho, že jevištní tanec provozovaný do té doby na ústeckém jevišti, není ještě dobrý balet. Neupadl do snah po uplatňování zajímavých režisérských nápadů, ale snažil se vždy vyzdvihovat myšlenku díla.

Skladatel použil námětu ze starořeckého Homérova eposu Odyssea. Dobrodružnou cestu plnou nástrah a nebezpečí překonává i novodobý Odysseus na strastiplné cestě za štěstím. Překonává zdánlivou sílu Kyklopů (obludné hitlerovské mašinerie) i Sirén (bludiček poválečného zamerikanizovaného nočního života západního Německa) vrací se do náruče věrné Penelopy (své ženy). Je pochopitelné, že libreto i partitura baletu užívá jen některých motivů báje, těch, které lze nejsnadněji přirovnávat podmínkám doby (konec fašistického Německa a vývoj po válce). Neopomíná však užít i závěrečného hymnu eposu, vzdávaje dík za vítězství nad úklady, radost ze šťastného shledání. Ne vždy záměr autorův vychází a je zřejmé, že úprava libreta provedena P. Šmokem šla baletu na ústeckém jevišti jen k duhu.

Na scéně laureáta státní ceny Jana Sládka, úsporné a účelné, plně podtrhující děj, s troskami dohasínajícího hitlerovského Německa, temnotou zániku a porážky, černým horizontem s černými sufity a portou rámovaně, dokreslující prostředí hákovými kříži pomalovanou revuálkou, se světlým, široce se rozšiřujícím paprskem naděje v lepší budoucnost německého lidu (světlý, kontrastní klín v pozadí scény), se odehrává děj. Osud Německa (symbolizovaný prostým vojákem hledajícím svou milovanou ženu a SS obrsta, představitele poražených, ale stále drzejších temných sil), se rozvíjí v jednoduchém baletním obrazu.

Význam díla spočívá v tom, že přináší na jeviště prostřednictvím baletu, pro uskutečnění současných námětů, téměř nepoužívaného umění, živé otázky. A je jeho velkým vítězstvím, že divák je přesvědčován a stržen. Protiválečná tendence vrcholí v pátém obraze, kdy voják, dosud doufající v návrat své ženy, se vrhá na obrsta a sráží ho k zemi v představě, že figury, které obrst sestřeluje ve střelnici, jsou živí lidé.

Balet v provedení ústeckého souboru, v režii a choreografii Pavla Šmoka tlumočí jasnými a srozumitelnými prostředky ideu díla. Současnost představuje současnými tanečními prvky. Velký výkon odvádí Rudolf Brom v úloze vojáka. Bromův talent se projevuje velmi zřetelně, neboť k vytvoření postavy zoufalého vojáka používá každého svalu, celé postavy i výrazu obličeje, a to nikoliv v nějaké křečovitosti nebo grimase. Zážitkem jsou i taneční scény setkání vojáka s milovanou ženou ve vzpomínkách v prvním obraze a při shledání v závěrečném obraze. Hana Šarounová (mimochodem také z Ústí odchází), je baletní talent s velkou budoucností. Její vojákova žena je jednou z postav, které se tak hned nezapomenou. Ostatní členové souboru se vypjali k dobrému výkonu a je také jejich zásluhou, že „Nová odyssea" je za léta existence souboru jedním z nejlepších představení.

O úspěch představení se stejnou měrou zasloužil orchestr, který pod vedením B. Jonešе s vkusem a citlivým způsobem sjednocuje baletní děj s orchestrálním přednesem v jeden dramatický celek.

Z. K.

Brunsův balet Nová odyssea má u diváků velký úspěch. Na obrázku B. Brabec-Rudolf Brom-voják a Hana Šarounová — jeho žena, v prvním obraze.

Zakladatelé uměleckého souboru

Pavel Šmok

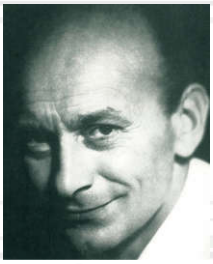

Luboš Ogoun

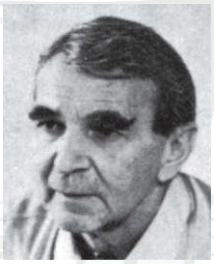

Vladimír Vašut

Marcela Martiníková a Pavel Šmok při natáčení - Nervy

Pavel Smok, der Leiter des Studio-Balletts Prag, probt momentan mit dem Ballett-Ensemble für den Kammerballettabend in der Komödie

Komödie
Mi., 17. Dez., 20.15 Uhr
Kammerballett-abend
Regie und Choreographie: Pavel Smok
Giacomo Rossini: **Rossiniana**
Libretto: Pavel Smok; Ausstattung: nach Miroslav Walter
Anna Dubolsoon, Silvia Frei, Camilla Häusel, Karin Palmont, Monika Sagon; Jean-Louis Desbart, Heinz Sanm, Haichow Chen, Ramon Solé, Heinz Spoerli, Hans Georg Zink
Bohuslav Martinu: **Fresken**
Libretto: Pavel Smok; Ausstattung: nach Zdena Kadinockova
Eva Birmelin, Silvia Bulacher, Margrit Burkhart, Anna Dubolsoon, Monika Sagon/Norma Batchelor; Haichow Chen, Jiri Ebenstreit, Detlev Hoppmann/Heinz Sanm, Steven Izraliowski, Ramon Solé, Heinz Spoerli
Ein wenig schwarze Collage
Libretto und Musikarrangement: Pavel Smok;
Ausstattung: Wolfgang Mai
Gisela Reizer, Norma Batchelor, Silvia Bulacher, Margrit Burkhart, Anna Dubolsoon, Camilla Häusel/Eva Birmelin, Leslie Andres, Haichow Chen, Jiri Ebenstreit, Detlev Hoppmann, Heinz Sanm, Ramon Solé, Hans Georg Zink

Rossiniana
– Eine Gag-Parodie auf ein romantisches Ballett, auf eine konventionelle Technik, schematischen Situationen und Gestalten. Die einzelnen Typen – Mägde, Diener, alte Jungfer, Verführer usw. – führen hier im Sinne einer Groteske Liebesszenen, Fangspiele und auch traditionelle Duelle vor. Die Musik für das humoristische Ballett wurde aus drei Ouvertüren von Rossini zusammengestellt: Die diebische Elster, Semiramis und Die Italienerin in Algier.

Fresken
– Die Choreographie entstand durch zweiteilige Anregungen: durch die Orchesterkomposition von Bohuslav Martinu und die Fresken des italienischen Malers Piero della Francesca (um 1420–1492) in Arezzo. Es ist eine Tanzkomposition ohne realistische Handlung, sie wurde nicht vom Thema der Fresken, sondern von ihrer Atmosphäre inspiriert.

Ein wenig schwarze Collage
– Die collagierte Musikunterlage setzt sich aus zahlreichen Tonelementen der verschiedensten Bereiche zusammen. Verwendet wurden u. a. Bach, Tschaikowsky, Dvorak, amerikanische Märsche, vietnamesische Musik, Schweizer Volkslieder, Fetzen aus Hitlers Reden, Schlagerreise usw. Humoristische und tragische Momente verbinden sich, um eine Antikriegsphasierung absurdisch und gaddisch zu veranschaulichen. Die Tänzer kommen als private Personen auf die Bühne, spielen mit verschiedenen Kostümen und Requisiten und wählen sich dann eine Rolle, in die sie sich verwandeln. Diese wird jedoch nicht ausgespielt, sondern mit einem Schnitt zerstört. Die Tänzer sind wieder reale Personen, die sich einer neuen Figur bemächtigen.

Neobaky

Marcela Martiníková a Rudolf Brom - Fresky

Luboš Ogoun a Jaroslava Panýrková

THÉATRE DES CHAMPS-ÉLYSÉES

CINQUIÈME
FESTIVAL INTERNATIONAL
de DANSE de PARIS
9, 10, 11, 12 Novembre 1967

BALLET PRAHA

Directeur artistique : LUBOS OGOUN
Chorégraphe : PAVEL SMOK
Directeur technique : LADISLAV VICHTERA
Chef d'orchestre : LIBOR PESEK

Solistes :
MARTA IVINACKOVA
PETR ZDENEK KOZELUH
JIRI HALASKA
VLADIMIR KLOS
JAROMIR LINHART

Danseuses :
MARTA CVEENOVA
JAVANA HUMMKOVA
BOZENA KAMBERKOVA
VERA SUZELLHOVA
MAGDALENA PANYLKOVA
MARCELA HUSAKOVA
JANA KLUCOVA
BLANKA MUSKA
HELENA HUSEROVA
MARCELA TOMASKOVA

Danseurs :
VLADIMIR GAZDA
MILAN JACHIMSEK
KAREL HRUSKA
IVAN KROS
MIROSLAV VILIMEK

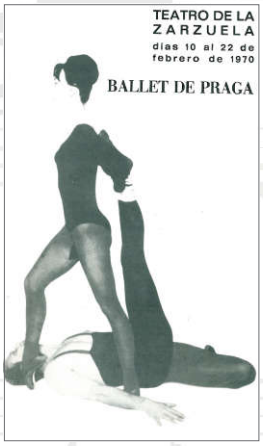

1964 - 1970 STUDIO BALET PRAHA - UMĚLECKÝ SOUBOR BALET PRAHA
1964 - 1970 STUDIO BALLET PRAGUE - ARTISTIC ENSEMBLE BALLET PRAGUE

na zkušebním sále

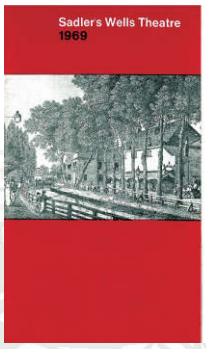

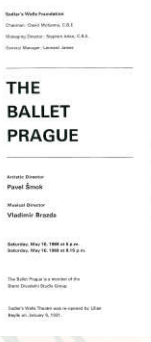

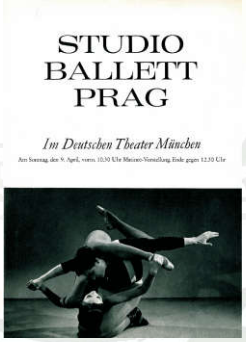

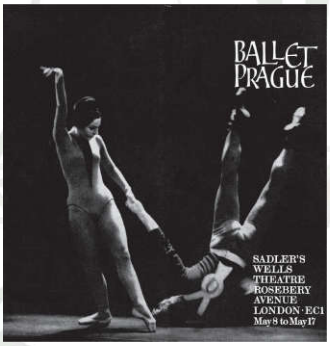

Pavel Šmok a Marcela Martinková - Podivuhodný Mandarín

Nedbalky

1970 – 1973 ŠVÝCARSKÉ SPOČINUTÍ – ANGAŽMÁ V BASILEJSKÉM DIVADLE

1970 – 1973 SWISS REPOSE – ENGAGEMENT AT THE BASEL THEATER

Ensemble 1970/71

Direktion

Werner Düggelin
Direktor

Adolf Zogg
Stellvertretender Direktor und Kaufmännischer Leiter

Christoph M. Leimbacher
Persönlicher Referent des Direktors

Dramaturgie

Hermann Beil
Verantwortlicher Dramaturg

Luis Bolliger
Dramaturgie-Assistent und Verantwortlicher für die Werbung

Veronika Föhn
Dramaturgie-Assistentin

Polly Karp
Sekretärin

Fred Alten
Mitarbeiter

Erich Holliger
Verantwortlicher für die Montagabende

Peter Stöckli
Fotograf und grafischer Mitarbeiter

Ausstattung

Hannes Meyer
Ausstattungsleiter

Bühnenbildner
Eugen Goll
Wolfgang Mai
Wilfried Minks
Thomas Richter-Forgách
Hans Georg Schäfer
Jörg Zimmermann

Bühnenbildner-Assistenten
Charles Leupin
Stefan Zwahlen

Musikalische Leitung

Hans Löwlein
Musikalischer Oberleiter

Paul Zelter
Studienleiter und Musikalischer Berater der Direktion

Karl Keuerleber
Chordirektor

Kapellmeister und Korrepetitoren
Wolfdieter Maurer
Harri Rodmann
David Kram

Korrepetitoren
Josef Biburger
Josef Démuth
Miloslav Urbanek

Dirigenten
Armin Jordan
Hans Löwlein
Wolfdieter Maurer
Harri Rodmann
David Kram

Schauspiel

Regisseure
Reto Babst
Hans Bauer
Werner Düggelin
Heinz Engels
Rainer Werner Fassbinder
Günter Fischer
Hans Hollmann
Jiri Menzel
Horst Siede
Kosta Spaic

Regie-Assistenten
Hilmar Bröcker
Dietmar Pflegerl

Ensemble
Renate Biehl
Eva-Maria Duhan
Melitta Gautschy
Monika Koch
Regine Lutz
Judith Melles
Rosalinde Renn
Rosel Schäfer
Helga Schoon
Valerie Steinmann
Maja Stolle
Susanne Thommen
Katharina Tüschen
Hilde Ziegler

Michael Arco
Horst Christian Beckmann
Jörg Benedict
Wolfram Berger
Wolfram Besch
Urs Bihler
Peter Brogle
Peter Eckerle
Joachim Ernst
Kurt Fischer-Fehling
Paul Gogel a. G.
Matthias Habich a. G.
Rudolf Hofmann
Georg Holzner
Hans Dieter Jendreyko
Gerhard Imbsweiler
Walter Kiesler
Jürgen Kloth
Max Knapp
Hubert Kronlachner
Gerd Kunath
Peter Matic
Robert Messerli
Johannes Peyer
Wolfgang Reinbacher
Michael Rittermann
Klaus-Henner Russius
René Scheibli
Adolph Spalinger
Peter Paul Steck
Jochen Tovote
Egon Waldmann
Maximilian Wolters

Inspizienten
Robert Hauck
Dieter Mainka
Richard Peter

Souffleusen
Gertrud von Bastineller
Emmi Neeb
Sigrid Pawellek

Oper und Operette

Regisseure
Werner Düggelin
Erich Holliger
Martin Markun
Ulrich Melchinger
Paul Vasil

Regie-Assistent
Michael Haensel

Ensemble
Anna Alexieva
Franzi Berger
Britt Bern
Hanneke van Bork
Eva Gilhofer
Brigitte Henn
Mirjana Ivosch
Simone Mangelsdorff
Doris Meyer
Anna Sindik

Hanns Bastian
Maurice Besançon
Anton Diakov
Helmut Funken
Bohus Hanak
Heinz Holecek
Stefan Kramp
Heinz Kruse
Horst-R. Laubenthal
Bernhard Meiner
Jeff Morris
Hans Riediker
Bodo Schwanbeck
Herbert Simon
Zbyslaw Wozniak

Inspizient
Curt Model

Souffleuse
Inge von Brehmer

Chor
Paula Bauers
Julia Chiochetti
Marianne Felchner
Helga Heyde
Christiane Hildebrandt
Lore Höfken
Hedy Huber-Hoch
Juliane Janocha
Margarete Knauff
Giovanna Lang
Jutta Lehmann
Trude Pawlowsky
Maria Reissner
Edith Schuler
Anita Stegemann
Gerda Stötzer
Stefanie Surmanski
Elisabeth Wegener

Karlis Bauers
Paul Berner
Dieter Hake
Bernhard Hess
Ludwig Geiger
Harry Görres
Milivoy Jaksic
Alan Jupp
Arthur Keiser
Karl Heinz Klose
Ernst Königshofer
Franz Koke
Marc Mengis
Dieter Meyer
Paul Nadig
Werner Nitzer
Walther Popp
Jürgen Stötzer
Norbert Weber

Ballett

Pavel Smok
Chefchoreograph

Hans Knötter
Ballettmeister

Oprea Petrescu
Pädagoge

Ensemble
Gisela Balzer
Norma Batchelor
Margrit Burkhart
Anna du Boisson
Katka Eislegrova
Silvia Frey
Marie-Joseph Gazounaud
Camilla Häusel
Kaarina Hjelm
Silvia Jarosova
Vera Kozeluhova
Marcela Martinikova
Helena Micankova-Dvorakova
Ursula Pfähler
Marta Synackova

Nicolas Farrant
Ulrich Haupt
Detlef Hoppmann
Karel Hruska
Jan Klar
Wladimir Kloubeck
Petr Kozeluh
Ivan Krob
Jaromir Linhart
Jaroslav Slavicky
Jano Sprlak-Puk
Miroslav Villimek

Administration

Hans Rudolf Blank
Adjunkt der kaufm. Leitung

Thomas Brux
Disponent

Manette Arber
Künstl. Betriebsbüro

Hannelore Klemm
Chef der Billettkasse

Denis Baumgartner
Chefbuchhalter

Kurt Zahnd
Hauptkassier

Dir.-Sekretärinnen
Heidi Baier
Josephine Lischer

Technik

Technische Leiter
Hugo Laing
Walter Simon

Bühnenmeister
Alfred Binda
Ernst Etter
Ernst Steiger

Verantwortliche Abteilungschefs

Schreinerei
Emil Schlatter
Oswald Gabriel

Malersaal
Walter Ganz
Eugen Goll

Kascheur
Fritz Gesell

Möbel/Requisiten
René Walther

Schneiderei
Elisabeth Zores
Elfriede Michael
Karl Banholzer

Beleuchtung
Ernst Kopf
Hans Peter Lehmann

Maskenbildnerei
Franz Bauer
Axel Orlia

PRAZE DNE 17. BŘEZNA 1971 ROČNÍK IV. (VIII.) CENA VÝTISKU 1,50 K

„Český balet" basilejského divadla

Na konci minulé sezóny zmizel z mapy československého divadla jeden z jeho nejzajímavějších a ve světě nejznámějších souborů. Tak tiše tichounce, že o tom dodnes většina lidí vůbec neví. Jde o Balet Praha, progresivní taneční skupinu, která za šest let své existence absolvovala stovky úspěšných představení po Evropě, Severní i Jižní Americe. Soubor, který byl v zahraničí jako doma — a doma jako v cizině. Dnes už má jeho větší část v cizině docela i domovské právo — přesněji ve švýcarské Basileji — přešla sem na začátku sezóny do angažmá i se svým šéfem Pavlem Šmokem. Dnes je to „Basler Ballett" — ale pod novou firmou přetrvává a dále se rozvíjí náš starý známý Balet Praha: zmizel jen název, nikoli duch, dramaturgie, choreografická interpretační tvářnost, vývojové tendence.

„V Praze to už opravdu nešlo dál," řekl mi Pavel Šmok při své poslední pražské návštěvě, „od samého zrodu Baletu Praha jsme usilovali o vlastní scénu, kde bychom mohli pravidelně hrát, kde bychom nebyli jen trpěnými občasnými hosty; o slušný baletní sál pro zkoušky i tréninky. Všechno marně. A tak jsme museli jezdit na zahraniční zájezdy, aby se soubor uživil; jenže během turné se nedal studovat nový repertoár; a bez nového repertoáru se pak zase nedá jezdit na zájezdy. Měli jsme přislíbenu Besedu, bývalé kino Ve smečkách — ale z toho sešlo pro nedostatečný elektrický příkon. Toužili jsme však po další společné práci, po klidném tvůrčím prostředí bez přemíry zájezdů, a tak jsem s většinou souboru šel do Basileje. Nezklamala nás. Máme tam opravdu slušný soubor, celkem sedmadvacet tanečníků a tanečnic, z toho sedmnáct našinců. Však se také o nás běžně píše jako o »českém baletu« basilejského divadla... Teď už máme za sebou dvě premiéry; ta první — Burghausrův Sluha dvou pánů — měla a má sice u publika velký úspěch, zato kritika nás většinou zle sepsula; Basilej je totiž město konzervativní a tradicmilovné, před lety tu uváděl Orlikowski (dnešní baletní šéf vídeňské Státní opery) velké romantické balety à la Labutí jezero a Spící krasavice, a část diváků i kritika si na naši moderní produkci musí teprve zvykat. Však nám moc lidí předpovídalo, že tu musíme ztroskotat, že v Basileji nikdy neprorazíme.

Naštěstí to byla falešná proroctví, druhá premiéra (dávali jsme Janáčkovu Symfoniettu, Gluckova Dona Juana a novinku švýcarského skladatele Klause Hubera Tenebrae) měla takřka jednoznačně příznivý až nadšený ohlas a dokonce i ti nejzavilejší kritičtí odpůrci — a tam si kritici věru neberou k peru rukavičky! — nějak »změkli« a teď nás povzbudivě poklepávají po rameni. No, a diváci, ti si nás začínají už tak trochu přivlastňovat, myslím, že zanedlouho budou umět docela správně i číst česká jména na plakátech.

Co dál? Smlouvu máme prodlouženu i na další sezónu a čeká nás fůra práce, nejdříve rimbaudovská baletní premiéra s názvem Opilý koráb — přesnějšího o tom zatím nic nepovím, dosud mne nepolíbila múza. A po těch dvou letech? Toť otázka — a odpověď samý kondicionál: kdyby tak se našlo pro jeden nevelký baletní soubor nějaké jedno divadlo v Praze... A navrch jeden vyhovující baletní sál... To bys pak koukal, jak rychle bychom sbalili všechny své saky paky — protože, inu protože doma je doma."

Šmokovu vyprávění naslouchal a podle pravdy sepsal

VLADIMÍR VAŠUT

Nedoolkv

Tschechoslowakische Agentur für Theater und Literatur

Letecky, d oporučeně

Pan
Pavel Šmok
Stadttheater Basel,
Theaterstrasse 1
CH 4000 B a s e l
Švýcary

DILIA
VYŠEHRADSKÁ 28
PRAG 2 – NOVÉ MĚSTO
TSCHECHOSLOWAKEI

1. dubna 1971

Vážený pane Šmoku,

posíláme Vám, co jsme zde dali dohromady na biografii a dokumentaci a Hirošimě. a panu Bukovém. Zásilku adresujeme k Vašim rukám na přání dámy, která nám telefonovala.

Na rozdíl od údajů v Československém hudebním slovníku, který říká, že Hirošima byla poprvé uvedena Janáčkovou operou v roce 1963, nám udal pan dr. Vašut, že vůbec první uvedení se konalo v Maďarsku v Pecsi 21.12.62. Ale to už Vy patrně sám budete umět nejlépe zrevidovat. Ne-li, pak zřejmě údaje pana dr. Vašuta jsou autentičtější.

Po Maďarsku pak následovala nastudování v Brně 5.7.1963,
v Plzni 5.12.1963
v Liberci 18. 4.1964
v Ostravě 9. 5.1964
v Košicích 16. 5.1964
ND Praha 29. 5.1964
Balet Praha 13.11.1964
SND Bratislava 15.11.1964

V roce 1965 bylo dílo nafilmováno v režii Pavla Hobla a v choreografii Luboše Ogouna.

České Budějovice 26. 9.1970
Armádní umělecký soubor –"–

Jak nám dále sdělil dr. Vašut, především Balet Praha, ale i pécské nastudování, bratislavské i brněnské podniklo řadu zahraničních pohostinských vystoupení skoro v celé Evropě a i v zámořských státech, a jmenoval nám namátkou: Anglie, Francie, Španělsko, Holandsko, NSR, Švýcarsko, Itálie, Rakousko, Švédsko, Norsko, SSSR, Jižní Amerika.

Jiří Němeček je v pohostinské choreografii nastudoval v Sofii a v Havaně na Kubě.

Nepodařilo se nám, bohužel, sehnat fotografii pana Bukového.

Přejeme Vám hodně zdaru v práci a doufáme, že jsme Vám i basilejskému divadlu přece trochu svými údaji posloužili.

S přátelskými pozdravy
D I L I A
divadelní odbor
Dr. Z. Pechold

2212/Tomková
Příloha: 29 66 51-5

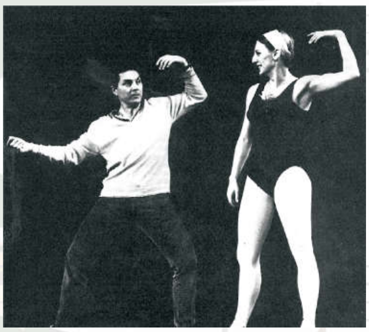

1970 - 1973 ŠVÝCARSKÉ SPOČINUTÍ - ANGAŽMÁ V BASILEJSKÉM DIVADLE
1970 - 1973 SWISS REPOSE - ENGAGEMENT AT THE BASEL THEATER

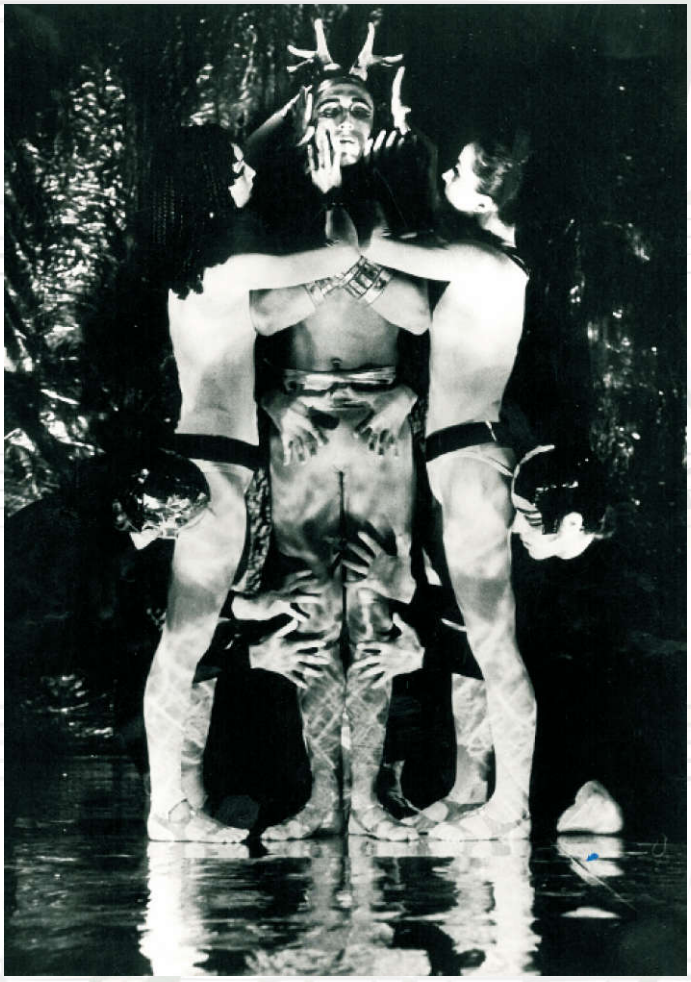

Brorlicke II.

SONNTAGSBLATT

Basler Nachrichten Sonntag, 23. April 1972

Gespräch mit Pavel Smok: Vitaminschock für das anämische Ballett

Pavel Smok: «Mitbestimmung klingt ja sehr attraktiv, aber wenn nur diskutiert wird und nichts Greifbares dabei herauskommt, dann bin ich am Ballett schon eher für den Zentrum...»

Von Esther Sutter

Pavel Smok, der tschechische Choreograph des Basler Balletts, hat dem klassischen Tanz in den vergangenen Jahren böse Kratzer ins vornehm blutleere Antlitz verpasst: Seine Tanzwerke «Négligé» und «Rossiniana» persiflierten den traditionsbewussten Ballettbetrieb. Zusammen mit seinem grossenteils tschechischen Ballettensemble experimentiert er — ohne internationales Echo zwar — an der längst fälligen Ballettmoderne, die mit wenigen Ausnahmen keinem seiner Kollegen wirklichen Erfolg brachte. Wie aktuell Smok seine Ballettpolitik gestaltet, wissen wir von den Tanzabenden in Basel. Was er persönlich im festen Gefüge des Subventionstheaters zur Aktualisierung des Balletts beitragen kann und möchte, welche Probleme sich diesem Ziel ganz generell entgegenstellen, fragte ich ihn in diesem Gespräch. Smoks Balletzukunft weist keinen definierten Weg. Für ihn gibt es keinen festen Tanzstil. Sein Experimentierhorizont ist weit und eine Morgendämmerung noch sehr ferne.

(Photo: Peter Armbruster)

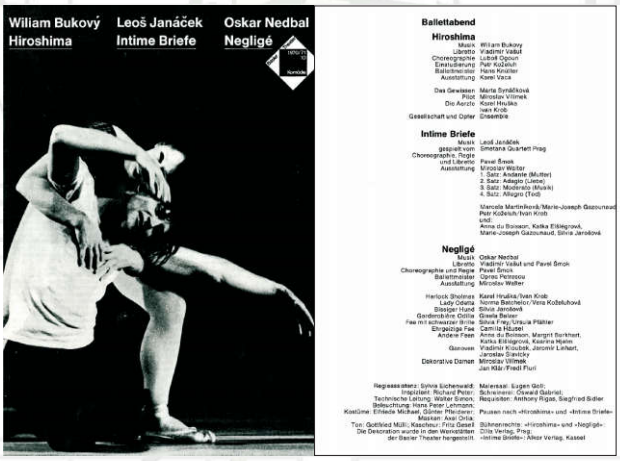

William Bukový — Hiroshima
Leoš Janáček — Intime Briefe
Oskar Nedbal — Négligé

Ballettabend

Hiroshima
Musik: William Bukovy
Libretto: Vladimír Vašut
Choreographie: Lubos Ogoun
Einstudierung: Petr Kožušch
Balletmeister: Hans Knüller
Ausstattung: Karel Vacek
Das Gewissen: Marta Syndíková
Pilot: Miroslav Vilímek
Die Aerzte: Karel Houška, Ivan Krob
Gesellschaft und Opfer: Ensemble

Intime Briefe
Musik: Leoš Janáček
gespielt von: Smetana Quartett Prag
Choreographie, Regie und Libretto: Pavel Šmok
Ausstattung: Miroslav Walter
1. Satz: Andante (Mutter)
2. Satz: Adagio (Liebe)
3. Satz: Moderato (Musik)
4. Satz: Allegro (Tod)
Marcela Martiníková/Marie-Joseph Gazounaud
Petr Kožušch/Ivan Krob
und:
Anna du Boisson, Kačka Eliášgrová, Marie-Joseph Gazounaud, Silvia Janáková

Négligé
Musik: Oskar Nedbal
Libretto: Vladimír Vašut und Pavel Šmok
Choreographie und Regie: Pavel Šmok
Balletmeister: Ognes Petrossou
Ausstattung: Miroslav Walter
Herlock Sholmes: Karel Hruška/Ivan Krob
Lady Odetta: Norma Batchelor/Věra Koželuhová
Blasser Hund: Silvia Janáková
Gardinenshire Ottilie: Gisela Balzer
Fee mit schwarzer Brille: Silvia Frei/Ursula Pfähler
Ehrgeizige Fee: Camilla Häusel
Andere Feen: Anna du Boisson, Margrit Burkhart, Kačka Eliášgrová, Kaarina Hjelm
Garoven: Vladimír Kloubek, Jaromír Linhart, Jaroslav Slavíčky
Dekorative Damen: Miroslav Vilímek, Jan Klár/Fredi Furi

Regieassistenz: Sylvia Eichenwald; Inspizient: Richard Peter; Technische Leitung: Walter Eunon; Beleuchtung: Hans Peter Lehmann; Kostüme: Elisabeth Müllauer, Günter Pfleiderer; Masken: Axel Ortiz; Ton: Gottfried Müller, Kaschau/Fritz Gesell; Die Dekoration wurde in den Werkstätten der Basler Theater hergestellt; Malereien: Eugen Goll; Schreinerei: Oswald Gabriel; Requisiten: Anthony Rigas, Siegfried Sidler; Musikaufnahmen: Pausen nach «Hiroshima» und «Intime Briefe»

Bühnenrechte: «Hiroshima» und «Négligé» Dilia Verlag, Prag; «Intime Briefe» Alker Verlag, Kassel

Saison 1970/71 — Nr. 4 November 1970

Basler Theater (Komödie Stadttheater)

Mitteilungen - Standpunkte - Persönliches Meinungen - Forum - Vorschau - Kritik - Berichte

Auftraggeber und Redaktion: Basler Theater, Theaterstr. 1, Tel. 25 92 40 — Erscheint monatlich — Druck: National-Zeitung AG

Ballett

Am kommenden Dienstag, 10. November, wird der erste Ballettabend dieser Saison Premiere haben: «Der Diener zweier Herren», Balletpantomime nach Goldoni, Musik von Jarmil Burghauser (Schweizerische Erstaufführung). Das ursprünglich angekündigte abendfüllende Ballett «Il Barbiere di Siviglia» von Giovanni Paisiello musste aus editionstechnischen Gründen auf einen späteren Zeitpunkt verschoben werden. Als zweite Balletpremiere im Januar sind folgende Werke geplant: Klaus Huber, «Tenebrae», Christoph Willibald Gluck, «Don Juan», und nach Möglichkeit, wenn sich das Bläserproblem lösen lässt, Leos Janáčeks «Sinfonietta». Ausserdem ist in der Komödie ein Ballettabend nach Rimbauds «Das trunkene Schiff» vorgesehen.

Gespräch mit Pavel Smok

Seit dieser Spielzeit sind Sie verantwortlicher Choreograph des Basler Balletts. Wie kamen Sie nach Basel?

Die ersten Kontakte entstanden anlässlich eines erfolgreichen Gastspiels des «Balet Praha» im Februar 1968 im Stadttheater Basel. Durch den Präsidenten der Basler Ballettfreunde, Rudolf Lichtenhahn, wurde ich zu einer Gastchoreographie für einen Abend der «Ballettfreunde» mit dem Basler Ballett in der Komödie eingeladen. Aus verschiedenen Gründen scheiterte das Projekt. Doch der Kontakt zu Basel blieb erhalten, und bei einem Prager Besuch Werner Düggelins wurden die ersten Daten fixiert.

Als künstlerischer Leiter und Mitbegründer des «Balet Praha» (Studioballett Prag) bereisten Sie in den vorgangenen Jahren die «ganze Welt». Wie war die Truppe organisiert? Und wer finanzierte sie?

Mit dem bekannten Choreographen Lubos Ogoun gründete ich 1964 die Truppe. Wir hatten anfangs ein eigenes Theater, später trainierten und probten wir jeweils vormittags auf dem feuchten Boden einer Turnhalle. Eine kleine Subvention gestattete uns, jährlich eine Premiere mit einem möglichst kontrastreichen musikalischen und tänzerischen Programm zu erarbeiten. Aus finanziellen Gründen waren wir jedoch meistens unterwegs (Moskau, Leningrad, Madrid, Montreal, Mailand, Budapest, Berlin usw.). Durch das ständige Reisen war es jedoch unmöglich, ein Repertoire aufzubauen, und nach drei bis vier Jahren hatte sich der Kreis geschlossen: wir standen wieder am Anfang. Eine grundlegende Aenderung war nicht zu erwarten ...

... und so zogen Sie mit Ihrer Truppe nach Basel?

Nicht ganz. Es trifft zu, dass die meisten meiner für Basel neuen Tänzer (acht Damen, elf Herren) ehemalige Mitglieder des Studioballetts Prag sind. Viele davon kamen aber wieder aus den verschiedenen Theatern Europas zurück zu der Kerntruppe, die mit mir von Prag nach Basel zog.

Wie ist nun das Basler Ballett aufgebaut? Gibt es Unterschiede zu früher?

Innerhalb der Truppe haben wir die Hierarchie, den Solistenstatus mit all seinen Privilegien abgeschafft. Aehnlich wie im Schauspiel haben wir ein Ensemble ohne Stars. Die Positionen müssen in jeder neuen Produktion, in jeder Abendvorstellung neu erarbeitet und bestätigt werden. Ich bin sicher, dass in der Vielzahl unserer diesjährigen Premieren alle Ensemblemitglieder Gelegenheit haben werden, ihr Können zu zeigen. Auch die anfänglichen Missverständnisse und das begreifliche Misstrauen zwischen den «Alten» und den «Neuen» des Ensembles haben sich gleich am Anfang der Saison als grundlos erwiesen. Für die Rollenverteilung sind Fähigkeit und Typ ausschlaggebend, nicht die nationale Zugehörigkeit.

Wie und wann wird trainiert und geprobt?

Täglich um 10.00 Uhr beginnt das Training. Es wird abwechslungsweise von Hans Knüller, dem Balletmeister, und von Oprosa Petrescu, dem Pädagogen (Leningrader Schule), geleitet. Momentan leiden wir unter Platzmangel. Eigentlich müsste man gleichzeitig getrennt trainieren können. Die Proben dauern normalerweisen von 11.30 bis 14.00 Uhr, von 15 bis 17 Uhr und von 18 bis 22 Uhr. Es ist in den letzten Wochen durchaus vorgekommen, dass Mitglieder des Balletts von 10 bis 22 Uhr im Theater waren.

Wie verständigt man sich untereinander?

In Deutsch, Tschechisch, Französisch, Englisch — oder auch mit den Händen.

Wie würden Sie Ihren Balletstil umschreiben?

Wir haben keinen spezifischen Stil. Allgemein gesagt, versuche ich, Wahrheit und Glaubwürdigkeit ins Ballett zu bringen. Die Wahrheit der Bewegung. Für die verschiedenen Aussagen brauchen wir auch verschiedene Stile. Ich hasse Ballett, wenn es nur sogenanntes «Ballett» bleibt und finde es lächerlich, sich in eine «heile Balletwelt» oder ein Ballettmuseum zu flüchten. Ich möchte lebendiges, heutiges Theater machen. Wir leben im 20. Jahrhundert — das sollte auch im Ballett spürbar werden.

Wie sehen für Sie eine Idealtänzerin, ein Idealtänzer aus? Was müssen diese können?

Alles müssen sie können: spielen, tanzen, reden, singen. Sie müssen eine hervorragende klassische Technik haben, müssen fähig sein, moderne Stile zu tanzen, sollen akrobatisch sein, Gefühl für Volkstanz haben und dazu Schauspieler sein, besonders Komödiant, kritisch und interessiert (nicht nur am eigenen Beruf), fleissig und vor allem kreativ. Schön wäre das! – dann brauchte man fast keine Choreographen mehr.

Stichwort Präzision.

Präzision im Ballett ist wichtig und schön. Aber oft eine Frage der Zeit. Orlikowskys Ballett war ein starkes und grosses Ballett mit einer ungeheuren Präzision, die man wahrscheinlich lange nicht mehr überbieten kann. Nicht fern der Präzision liegt der Drill, der Dressurakt, und die mögliche Folge davon: brillante Marionetten. Und das möchte ich auf jeden Fall vermeiden. Jeder Tänzer soll seine Persönlichkeit behalten, er soll keine Nummer werden. Sein privater Charme und sein Ausdruck sind mir ebenso wichtig wie Präzision.

Herr Smok, wie bereiten Sie sich auf eine Choreographie vor?

Aehnlich wie ein Schauspielregisseur: ich informiere mich vorerst über das Stück, historische, soziale Hintergründe, Zeit, Stil, usw. Der Unterschied zum Schauspiel liegt in der Umsetzung des Textes in Tanz. Die Inszenierungsart, die Grundideen, die szenischen Abläufe, kurz: die Konzeption, entsteht vorher, die Schritte und Bewegungen entstehen im Ballettsaal. Ich bin von der Mitarbeit und Phantasie der Tänzer abhängig. Mit dieser Arbeitsweise erhält man dank der unterschiedlichen Persönlichkeit, der Phantasie des jeweiligen Tänzers Ergebnisse, die nicht austauschbar sind, d. h., ich kann praktisch nicht umbesetzen. Wenn jemand ausfällt, muss ich alles wieder neu erarbeiten. Choreographie hat ihre Gültigkeit in dem Moment, da sie mit den Tänzern entsteht, und sie verliert sie, wenn sich die Umstände ändern. Sie hat sich beständig weiter zu entwickeln. Selbstverständlich auch noch nach der Premiere.

Das Gespräch mit Pavel Smok führte Luis Bolliger.

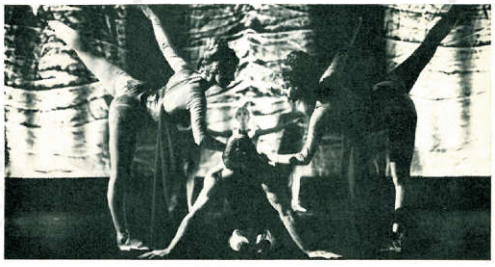

In der Komödie
Kammerballettabend
Rossiniana von Rossini
Fresken von Martinu
Ein wenig schwarze Collage von Smok
Regie, Libretti und Choreographie: Pavel Smok
Auf dem Foto: Silvia Bulacher, Detlev Hoppmann, Eva Birmelin in «Freskens»; mit Gisela Balzer, Norma Batchelor, Eva Birmelin, Anna Du Boisson, Silvia Bulacher, Margrit Burkhart, Silvia Frei, Camilla Häusel, Kerin Pellmont, Ursula Pfähler, Monika Sagon; Leslie Andres, Haichow Chen, Jean-Louis Dasbert, Jiri Ebenstreit, Detlev Hoppmann, Stevan Izrailowski, Heinz Samm, Heinz Spoerli, Hans Georg Zink;

Marcela Martiníková a Vladimír Kloubek

V natáčení - Pohádka o Honzovi

SCÉNICKÝ TANEC: ROZHOVOR TL/10

Když je šťastná chvíle...

Rozhovor s Pavlem Šmokem o smlouvách, emigraci, lavičce, konvertibilitě a jiných problémech baletu.

Proč jste neemigroval, Mistře Šmoku?

Člověk nikdy není absolutně svobodný ve své tvorbě. Pokud máte na mysli Švýcarsko, kde jsem tři roky vedl soubor, musel bych tam respektovat to, že komunikuji se Švýcary. Jistěže bych prosazoval českou muziku, ale ne v takové míře, jako to dělám tady. Přestože jsem v Basileji pracoval legálně, prožíval jsem emigrantské spleeny. Před premiérou, kdy jsem nemohl jet domů, jsem z toho byl až nemocný. Vrátil jsem se, protože moji rodiče byli staří, už bych je asi nikdy neviděl. A také mám po nich chalupu v Orlických horách, a to je přece krásné místo... Nakonec jsem si uvědomil, že to není jenom ten nebo onen důvod, jsem prostě sentimentální.

Tady jste ale nenašel otevřenou náruč. Vadily vám zákulisní boje?

Škodily nám. Mladí tanečníci se nechali odradit od angažmá u nás a u některých ta averze trvá dodnes. Situace byla obtížná a pomluvy se někdy promítaly i do oficiálního hodnocení ministerstva kultury. Partaj byla ochotna přiznat, že máme nějakou kvalitu, teprve když už to bylo do nebe volající.

Vaše dílo je součástí pozitivního proudu v českém divadelnictví. Zbavil jste dramatickou akci patosu, ale zachoval tanci jeho vysoce stylizovanou imaginativní krásu.

Vyrostl jsem z činohry a beru prostě balet jako divadlo. To, co vypovídají naše choreografie, je skutečné, živé... To, co choreografií vykládám, se mne hluboce dotýká; říkám to za sebe. Potom mohu jen čekat, jestli se to dotkne taky někoho jiného. Nedělám balety proto, abych se někomu zavděčil.

Vracíte se stále ke vztahu on a ona v různých podobách. Je to vaše ústřední téma?

To mě nenapadlo, ale jistě je to ústřední motiv lidského života. Nemyslím, že bych to nějak vědomě pěstoval, spíš sleduji vztahy a vlastnosti lidí a nemusí to být vždycky on a ona. Ve druhé větě Amerického kvartetu je to on a on. Bez nějaké záludnosti nebo sexuální abnormality.

Vaše nejlepší choreografie jsou výjimečné proto, že měly v době vzniku výjimečné interprety?

Ano, to jsou neopakovatelné věci pro ten vzácný kontakt, pro tu oscilaci v době zrodu. Proto vznikaly právě do téhle podoby. Ale mohou je tančit i další tanečníci, jsou to věci přenositelné. Například teď jsem zase šťastný z nejnovější tvorby, z výsledku Tria g moll nebo Zápisníku zmizelého. Vzniklo něco, co by s předchozí partou asi - nebo spíš určitě - nevzniklo, protože jsem teď starší. Ježíši, to ne, ale jiný!

Lze nahradit Marcelu Martiníkovou, Kateřinu Frankovou?

Nemám rád tu marxistickou poučku o tom, že všichni jsou nahraditelní, protože to není pravda. Bacha nikdo nenahradil. Byl někdo jiný, třeba stejně dobrý, ale nebyl to Bach. Tedy: nemohu očekávat, že přijde nová Martiníková nebo Franková. Přijde někdo jiný a pokud bude chytrý, bude se od nich učit. Ne pohybu, ale způsobu myšlení, intenzitě projevu. Ve výsledku pochopitelně vznikne něco nového, ale proč ne? To jsou živé věci... Stejně ale věřím, že přijde nová "Franková".

Jak vznikaly Listy důvěrné?

Tady nebyla na začátku pevná koncepce. Měnila se v průběhu studia. Měl jsem tehdy skvělé interprety a šťastnou chvíli. Po létech je určitý problém s novým obsazením. Mohou vypadat jinak technicky, mohou být vytříbenější. Měli by však zůstat ve své základní výpovědi stejní jako originál.

Jak si vybíráte tanečníky?

Samozřejmostí je základní technika, a tato laťka jde čím dál výš. Na tanečníkovi mne však musí něco upoutat. Hledám u něj schopnost rozvinout i výrazovou stránku. Hledám osobnost. Můžu se samozřejmě splést a taky jsem se spletl, ale ti lidé už odešli.

Jak dlouho trvá, než se absolvent konzervatoře dostane do formy,

Pavel ŠMOK

kterou potřebujete pro váš repertoár?

U talentovaných je to asi dva roky.

Dáváte roční smlouvy?

V začátcích souboru to byla revoluční věc a mnozí mne za to nenáviděli. Dnes je uzákoněna dvouměsíční výpovědní lhůta a já naopak hledám způsob, jakým bych smluvně zajistil své tanečníky na celou sezónu. Dříve, kdy ústní dohoda nahrazovala smlouvu, bylo samozřejmostí zůstat celou sezónu. Pokud mi v září někdo oznámí, že za dva měsíce končí, jistě chápete, že je těžké najít náhradu. To bychom nemohli jít s dramaturgií dál než dva měsíce dopředu.

Vaším trumfem je právě silná dramaturgie. Co pro vás znamená Vladimír Vašut?

To bude těžké formulovat. Je druhou půlkou mého života. Ten vztah krystalizoval dlouhá léta a je poznamenán velkým vzájemným porozuměním, schopností hádat se do krve a nerozhádat se proto definitivně, schopnosti nebýt stále spolu, ale být nablízku, má-li jeden z nás nápad. Není to takzvané "každodenní" manželství. Báječně se doplňujeme a bez něj bych si podobu souboru nedokázal představit. To, že je mým šéfem na škole a já jeho v souboru, je spíš náhodně kuriózní.

11/TL SCÉNICKÝ TANEC: ROZHOVOR

Záskok prý vznikl za osm dní. Je to možné?

Skutečně. Jednoho příjemného večera u vinečka jsme s Vladimírem načrtli základní skicu. Tentýž večer jsem sedl k deskám a vybral Suppého, jehož bombastická muzika tomu nesmírně vyhovovala. Podle ní jsme upravili libreto a druhý den začali zkoušet. Za osm dní pak byla premiéra.

Je to ironické dílo?

Vůbec ne. To se jen usmíváme sami nad sebou. Diváci se tomu či onomu smějí, ale považovat to za zesměšnění klasického baletu je hloupé. Nejsem si vědom, že bych kdy v kumštu něco ironizoval nebo zesměšňoval se zlou vůlí.

Kde jsou hranice, za které nejdete, kdy nežertujete?

Myslím, že hranice neexistují, ale jsou témata, která se mi nezdají vhodná pro humorné podání. Trio g moll je dílo, jehož program je dán úmrtím Smetanovy dcery Bedřišky. Ale když se podíváte na jeho II. větu, zjistíte, že její velká část je vlastně rozverná hra. Není to humor ve smyslu Záskoku, ale dětská rozvernost. Je asi v divákově mysli poznamenána tou základní tragédií, i když ve vlastním pohybovém textu není.

Váš vliv je patrný nejen na vývoji české choreografie, ale také na choreografech, kteří vycházejí z vašeho souboru. Jako by se někteří od něj nedokázali oprostit.

To je velmi jednoduché. Kdo je silný, oprostí se. Jestli je zpočátku poplatný určitému způsobu myšlení, neznamená to, že někoho kopíruje. Je to otázka jeho dalšího vývoje. Já jsem také v Ústí začal Louskáčkem, tedy tradičním způsobem, než jsem si uvědomil, že je nesmyslné trvat na klasickém repertoáru, když ho navíc soubor absolutně technicky nezvládne. Co se týče vývoje české choreografie, domnívám se, že v určité fázi, než se svět začal otevírat trochu víc, je patrný vliv nejen můj, ale především Luboše Ogouna. Zda byl náš vliv dobrý nebo špatný, ať posoudí jiní.

Na AMU vyučujete choreografii teprve dva roky...

Termín vyučování je nesmyslný. Je možná určitá forma diskuse s mladšími kolegy. Pokouším se jim sdělit něco z vlastních zkušeností. Je to spíš výměna názorů a jejich tříbení. Nemůžu někoho naučit, jak dostat nápad.

Co pomůže rozvoji našeho baletu?

Těžko můžeme čekat, že to bude nějaká jednotlivost. Může ho ovlivnit přerozdělení prostředků z ministerstva kultury tak, aby se umožnil vznik malých souborů. Ty buď přežijí, nebo zaniknou, ale podpoří rozvoj žánru. Zatím jsou však stále finance koncentrovány příliš v rukou jediného souboru - ND.

Další možností jsou nadace, které rozšíří vzdělání lidí, ale jen těch, kteří o to stojí. Podstatné je, aby škola začala vychovávat tanečníky se širším rozhledem, ne úzce specializované. Aby pak absolventi měli kam jít umělecky. Ne kvůli gážím. Potřebujeme dostatek lidí, kteří chtějí pracovat tady. Bohužel, nemůžeme srovnávat naše gáže se zahraničními. Zní to divně, ale podle mého názoru rozhodující moment v rozvoji je konvertibilita koruny. Pak mohu do souboru angažovat tanečníky ze západní Evropy, Ameriky, Kanady. Jejich přihlášky mi leží na stole a nemohu jim nabídnout nic, než co by dali za bydlení, a to ještě s obtížemi. Až bude plná konvertibilita, vznikne konkurence, kdy na lavičce sedí deset lidí a čeká na jedno místo v souboru. To je pak jiná situace, když ten v souboru ví, že je tu k mání ještě někdo jiný a může být lepší než on. To u nás zatím chybí.

Děkuji za rozhovor.

Jana Vašáková
Foto Jiří Zetek

Kateřina Franková a Jan Klár při zkoušce Smetanova smyčcového kvartetu e moll Z mého života.

Kateřina Franková a Vladimír Kloubek - Listy důvěrné

TV natáčení - PAN TAU

Záskok

zkouška v Magdeburgu - Loutkář

STAATSTHEATER DRESDEN

Dresdner Musikfestspiele

Gastspiel des Prager Kammerballetts Pavel Šmok

Donnerstag, den 27. Mai 1982, 19 Uhr

Ballettogramme
DREI MODERNE BALLETTE

Choreographie und Regie	Pavel Šmok
Bühnenbild und Kostüme	Josef Jelínek
1. Hiroshima	Musik Viliam Bukový Choreographisches Libretto Pavel Šmok und Vladimír Vašut Choreographie und Inszenierung Pavel Šmok und Luboš Ogoun
	Es tanzen
Das Gewissen	Marie Marmazinska
Der Pilot	Petr Koželuh
	und das Ensemble
Pause	
2. Streichquartett Nr. 1: Die Kreutzersonate	Musik Leoš Janáček: Streichquartett Nr. 1 Choreographisches Libretto Pavel Šmok Choreographie und Inszenierung Pavel Šmok
	Es tanzen Kateřina Franková Vladimír Kloubek Ladislav Rajn

Pia Fraus

Když zkoušeli v newyorské Metropolitní opeře Prodanou nevěstu, stalo se, co tady dosud nikdo nezažil, že totiž

sbor tleskal baletu

MET
METROPOLITAN OPERA

Wednesday Evening, October 25, 1978, 7:30 p.m.
A Benefit for the Metropolitan Opera Production Fund, sponsored by the Metropolitan Opera Guild

PREMIERE

NEW PRODUCTION

BEDŘICH SMETANA

THE BARTERED BRIDE

Opera in three acts
English Libretto by Tony Harrison

Conductor: James Levine
Production: John Dexter
Set & Projection Designer: Josef Svoboda
Costume Designer: Jan Skalicky
Lighting Designer: Gil Wechsler

Characters in order of vocal appearance:

Mařenka	Teresa Stratas
Jeník	Nicolai Gedda
Vašek	Jon Vickers
Kecal	Martti Talvela
Háta	Jean Kraft
Ludmila	Elizabeth Coss
Krušina	Derek Hammond-Stroud
Mícha	John Cheek
Esmeralda	Colette Boky
Circus Barker/Manager	Alan Crofoot

Choreographer: Pavel Smok (Debut)

Knabe Piano used exclusively.

This production is a gift of the Fan Fox and Leslie R. Samuels Foundation.

FENOMÉN ŠMOK

1975 - 2004 PRAŽSKÝ KOMORNÍ BALET
1975 - 2004 PRAGUE CHAMBER BALLET

TV nolacení - Toros Bulba

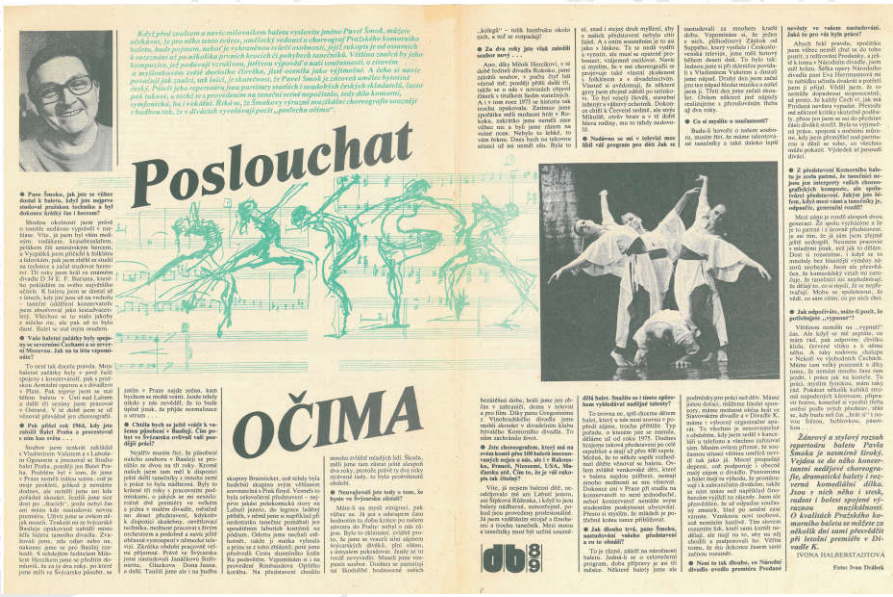

Poslouchat

OČIMA

Trio g moll

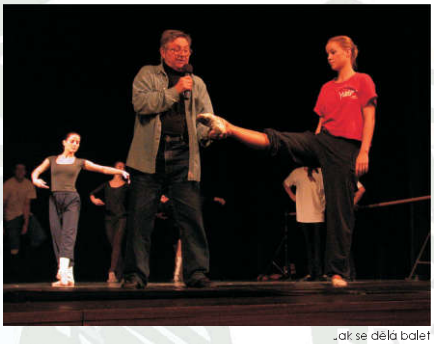

Jak se dělá balet

Spásování

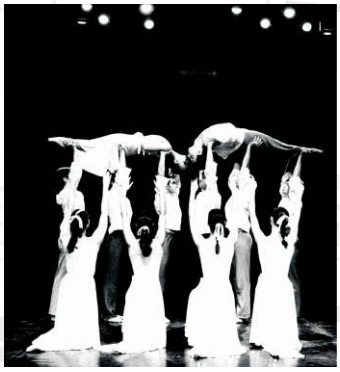

Sinfonietta

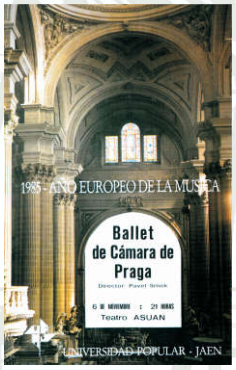

FENOMÉN ŠMOK

1975 - 2004 PRAŽSKÝ KOMORNÍ BALET
1975 - 2004 PRAGUE CHAMBER BALLET

po premiéře Holoubka

Holoubek

PRAŽSKÝ KOMORNÍ BALET
PRAGUE CHAMBER BALLET
PRAGER KAMMERBALLETT

Sezóna/Season/Saison 2001/2002

Ředitel/General Manager/Direktor: Jiří Opěla
Umělecký šéf/Artistic Director/Künstlerische Leitung: Pavel Šmok
Tanečníci/Dancers/Tänzer:
Natálie Benyovszká, Petr Kolář
Zuzana Herényiová, Tomáš Kopecký
Lucie Holánková, Lubor Kvaček
Lenka Koldinská, Tomáš Rychetský
Eva Lacková, David Stránský
Iva Povrazníková, Radek Vrátil
Baletní mistři/Ballet masters/Ballettmeister:
Kateřina Franková-Dedková, Pavel Plšek
Taneční pedagogové/Dance pedagogues/Tanzpädagogen:
Ivanka Kubicová, Mahulena Křenková, Aneta Voleská, Kateřina Rejmanová-Benešová
Korepetitoři/Corepetitors/Korrepetitoren: Valerie Černá, Ivo Cíl
Manažer/Manager: Ingrid Šidáková
Asistent/Asisstent/Assistent: Adelína Chalupníčková
Ekonom/Economist/Ökonom: Naděžda Vlčková
Světla/Lights/Beleuchtung: Dan Tesař, Pavel Kotlík
Zvuk/Sound/Ton: Pavel Kotlík, Vladimír Burian
Kostymérka/Costumes/Garderobe: Jarmila Vrátilová
Masérka/Physiotherapy/Therapeutin: Ludmila Čejková

PRAŽSKÝ KOMORNÍ BALET s.r.o./PRAGUE CHAMBER BALLET Ltd
PRAGER KAMMERBALLETT GmbH
Chrudimská 3, 130 00 Praha 3: tel. 67 31 14 86, tel./fax: 67 31 10 34
e-mail: real@ms.easynet.cz www.easynet.cz/real/

Golem v SOF 2001

Popelka v SOF 2004

Ministr kultury
České republiky
Pavel T i g r i d

V Praze dne 30. června 1995

Vážený mistře,

dovolte, abych jménem Ministerstva kultury ČR i jménem svým vyjádřil úctu k Vašemu dlouholetému a jedinečnému působení v oblasti moderního tanečního umění.

Za dvacet let existence Pražského komorního baletu se Vám a Vašim spolupracovníkům podařilo něco u nás takřka nevídaného, co je přitom cílem snažení všech umělců: vysoce kvalitní umění, respektované nejen odborníky a kritikou, ale i nejširší diváckou obcí, a to v žánru, který vždy stál poněkud stranou hlavního zájmu veřejnosti.

Přijměte prosím tato slova jako výraz upřímného obdivu k tvorbě Vašeho souboru, která má své nezastupitelné místo nejen v českém divadle, ale i české kultuře jako takové.

Do dalších let přeji Pražskému komornímu baletu mnoho tvůrčích sil, nápadů, úspěšných premiér a spokojených diváků.

V úctě

Vážený pan
Pavel Š m o k
umělecký šéf Pražského komorního baletu
P R A H A

Na parketu s Pavlem Šmokem

Jana Rovenská

Sraz máme, kde jinde než v tanečním sále u tyče. „Semtam to musím lechtat, ono to všechno jinak hrozně tvrdne, ale ne pokaždé tam, kde by mělo," směje se osmašedesátiletý profesor Pavel Šmok. Pozval si mě na dopoledne do Bohnic. V kulturním domě Krakov má konečně vlastní studio a neustále tu se svým dítkem, Pražským komorním baletem, něco nacvičuje. Momentálně koketuje s Donem Juanem, na kterého má už dlouho zálusk.

Pražský komorní balet založil už před dvaceti lety, ale jeho předchůdce Balet Praha existoval pod jeho vedením už v roce 1964. Když tehdy spolu s Luborem Ogounem a Vladimírem Vašutem začínal, měl jediný cíl – osvobodit ho z krunýře kamenných divadel. Baletní klasice vyčítá hlavně to, že „v podstatě jste se tam už nedívali na to, jak je to umělecky udělané, ale kolik kdo otočí piruet". Choreografie byla předem určena a nedalo se nic měnit. A on si rád vymýšlí a tvoří.

„Pikantní je, že já vlastně dodnes, když to tak zpětně rozebírám, stejně pořádně nevím, jak jsem se k tomu vlastně dostal," přiznává po letech. „Fakt je ten, že to někde v genech...

Pavel Šmok a ženská noha

O herectví

O neustálém boji o přežití

O nohou a ženském těle

O choreografii

Choreografie se dělá hlavně na sále. Tam se rodí i „Šmokový" Tristan.

(Pokračování na str. 38)

oslava 70. narozenin

prof. Pavel Šmok a prof. Vladimír Vošut

Libor Vaculík - Petr Zuska - Pavel Šmok - Jiří Kylián

Pavel Šmok - Jiří Kylián

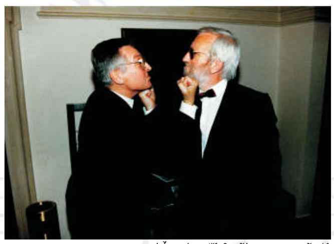
Pavel Šmok - Jiří Opěla .....na pěstí?

FENOMÉN ŠMOK

2005 - DOSUD   ZASLOUŽILÝ ODPOČINEK V NEKOŘI - REKAPITULACE CELOŽIVOTNÍ UMĚLECKÉ TVORBY

2005 - UP TO NOW   WELL-DESERVED REPOSE IN NEKOŘ - RECAPITULATION OF LIFELONG ART PRODUCTION

Nekoř 12.10.2012

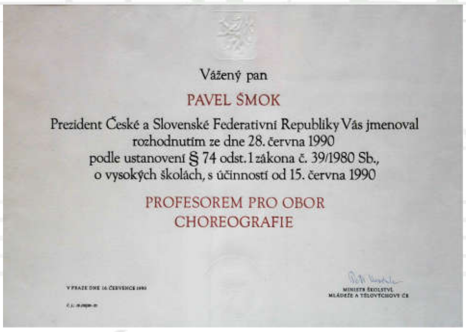

Vážený pan

PAVEL ŠMOK

Prezident České a Slovenské Federativní Republiky Vás jmenoval rozhodnutím ze dne 28. června 1990 podle ustanovení § 74 odst. 1 zákona č. 39/1980 Sb., o vysokých školách, s účinností od 15. června 1990

PROFESOREM PRO OBOR CHOREOGRAFIE

V PRAZE DNE 16. ČERVENCE 1990

MINISTR ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY ČR

UDĚLUJI

PROF. PAVLU ŠMOKOVI

ZA VYNIKAJÍCÍ UMĚLECKÉ VÝSLEDKY

MEDAILI ZA ZÁSLUHY

III. STUPNĚ

V PRAZE DNE 28. ŘÍJNA 2002

Václav Havel

PREZIDENT REPUBLIKY

syn Jan - Pavel Šmok - syn Martin

Marie - Hála a Pavel Šmokovi

... co k tomu dodat?

Marie - Hála a Pavel Šmokovi, Meda Mládková

REKAPITULACE CELOŽIVOTNÍ UMĚLECKÉ TVORBY

BALET

[illegible]

OPERA

[illegible]

OPERETA, MUZIKÁL, REVUE

[illegible]

ČINOHRA

[illegible]

LATERNA MAGIKA PRAHA

[illegible]

TELEVIZE

[illegible]

FILM

[illegible]

REŽIE

[illegible]

ROLE ČINOHERNÍ

[illegible]

ROLE FILMOVÉ a TV

[illegible]

ROLE TANEČNÍ

[illegible]

Za finanční podporu / For financial support:

Výstava je realizována ve spolupráci s Institutem umění - Divadelním ústavem v Praze. / Exhibition is organized in cooperation with Art Institute – Theatre Institute in Prague.

Autor výstavy / Exhibition author: Dr. Ivan Dunovský • Spolupráce na výstavě / Exhibition cooperation: Mgr. Ladislava Janová, Mgr. Kateřina Dedková – Franková, prof. Pavel Šmok, prof. Vladimír Vašut, Mgr. Roman Vašek, Jiří Opéla

Použité fotografie a dokumenty / Used photos and documents: archiv Pavla Šmoka, archiv Pražského komorního baletu, archiv Institutu umění - Divadelního ústavu • Foto / Photo © Ondřej Kepka, Roman Sejkot, Vladimír Hanzl • Grafické zpracování / Graphic design: Andrej Kurach

Překlad textů / Translations of texts: Lara Fikarová • Produkce / Production: BALET PRAHA, o.p.s., Wolkerova 24/3, 160 00 Praha 6 • Kresby / Paintings © Akad. malíř Milan Med